

dekabr, 2017-ci il

“Qazax” Xeyriyyə İctimai Birliyinin aylıq qəzeti

XÜSUSİ BURAXILIŞ

Mahabbat Dəmirciyeva

60

*Məhəbbət aşırıdır qəlbi dağları,
Sevir, ovundurur qəlbidağları.
Məhəbbət olmasa, sənər bu həyat,
İnsanın gözündə donar kainat.*

Sevinmək - ən ali keyfiyyətdi

Məhəbbət xanımıla ilk tanışlığımız böyük Xalq şairimiz Səməd Vurğunun xatirə günündə, sənətkarın məzarı başında oldu.

Sonralar bizim Qazax Xeyriyyə Cəmiyyətinin müxtəlif tədbirlərində gördüm ki, Məhəbbət xanım mənim hörmət elədiyim insanların əhatəsində olur.

Beləliklə mən də tanımağa, görəndə ona layiq hörmət səhbətlərinə qulaq asmağa başladım.

Müki hüquq məsələlərlə məşğuldur, Bakı Dövlət Universitetinin kafedra müdürü, professorudur. İki ləyaqətli oğul anasıdır.

Gəncliyində Qazağın sayılıb-seçilən qızlarından olub, indi də Respublikamızın sayılıb-seçilən ziyalı xanımlarındadır.

Dövlətçiliyimizin mülki hüquq sahəsindəki nəzəri

problemlərin müasir tələblər səviyyəsində öyrənilməsinin tədrisilə məşğuldur.

Müstəqil Respublikamızın indi hüquq-mühafizə orqanlarında, vəkil məhkəmə sistemlərində onun hazırlıqlı tələbələri fəaliyyət göstərir ki, haqlı olaraq o da fədakar müəllim əməyinin bəhrəsilə fəxr edir.

Ulu Öndərimiz yazdı ki, elmimizi, mədəniyyətimizi, mənəviyyatımızı bazar iqtisadiyyatının ixtiyarına vermək olmaz.

Böyük uzaqqorənliklə deyilmiş bu tarixi həqiqət Məhəbbət xanımın söhbətlərində, çıxışlarında da müdafiə olunur, təhlil edilir, hüquqi mahiyyət daşıyır.

Haqqında belə fərəhələ danişdığım bizim elqizimiz sadədi, alicənabdi. İnsanı görəndə sevinir.

Sevinmək - ən ali insani keyfiyyətdi. İstər-istəməz sənəd sevinirsən. Məhəbbət xanım Daş Salahlı qızıdır. Qazağın ən böyük kəndidid. Adamları verdiyi sözün bütövlüyü ilə hörmət-izzət sahibidilər.

Mən "Pompeyin Qafqaza yürüşü" pyesimdə bir tarixi faktı vermişəm ki, bizim eradan qabaq, birinci minillikdə Roma sərkərdəsi Qney Pompey Qafqaza yürüşü zamanı Poylu vağzalı tərəfdən Kür çayını keçib gəlir. Onda yadelilərlə ilk döyüşə bizim yerli adamlar çıxır. Daşsalahıllar da!

Mən onları "daşsilahıllar" kimi vermişəm.

Xalq daş, yaba, toppuz, ox, yay, balta və s. əlinə nə keçdi silahlanıb döyüşüb.

Pompeyə güclü müqavimət göstəriblər.

Dünyada var olun, Məhəbbət xanım, ulu babanızdı ilk qəhrəmanım.

*Sizə daimi hörmətlə,
Nəriman Həsənzadə,
Xalq şairi.
01 dekabr 2017*

Sevgisinin mayası vətənə məhabbatdan yoğrulan Məhabbat xanım...

zağımızda Molla Pənah Vaqif, Əli ağa Şıxlinski, Səməd Vurğun, Mehdi Huseyn, Osman Sarıvəlli, Mirvarid Dilbazi kimi böyük şəxsiyyətlərin layiqli davamçıları vardır. Hüquq elmi sahəsində ad qazanmış, gözəl pedaqoq, istedadlı tədqiqatçı, tanınmış alim professor Məhəbbət xanım Dəmirçiyeva da Qazax mahalının sayılıb, seçilən ziyalılarındandır. Məhəbbət xanımı sonralar tanışam da, sanki bu dəyərli xanımı illər öncədən tanıyırmışam. Onun xoş ünsiyyəti, səmimi münasibəti insanı gözəl ovqata kökləyir. Məhəbbət xanım olduqca təbii və əsl qazaxlılara məxsus ölkəm bir xanımdır. Məşğul olduğu elm sahəsi ailə hüququ, mülkü hü-

quqla bağlı olduğundan o, tez-tez mətbuatda və televiziyyada çıxışlar edərək bu sahədə cəmiyyətdə maaariflənmə işləri aparır. Yorulmaq bilmədən çalışan, tələbələrinə elmin sırlarını öyrədən Məhəbbət xanım vətənini, millətini, el-obasını böyük məhəbbətlə, ali dəyərlərlə sevir. Çünkü Məhəbbət xanımın sevgisinin mayası vətənə məhəbbətdən yoğrulub. Sevginiz tükənməz olsun, Məhəbbət xanım.

Sizi 60 illik yubileyiniz münasibətlə ürəkdən təbrik edib, can sağlığı, uzun ömür, pedaqoji və elmi fəaliyyətinizdə uğurlar arzu edirəm.

*Hörmətlə, Milli Məclisin deputati
Kamran Nəbizada*

Qadın Günəş, Ay. Qadın
 ulu varlıq, ülvilik, ucalıq
 rəmzi. Qadın ana, ana
 vətən, vətən ana. Mə-
 həbbət xanım anadır,
 təkrarsız, bənzərsiz ana.
Məhəbbət xanım alim-
dir. Geniş biliyi, güclü
məntiqi, dərin müşahidə
qabiliyyəti ilə seçilən
alim. Məhəbbət xanım
müqəddəs müəllim sə-
nətini uca tutan, ucal-
dan müəllim. Həyatının
mənasını bilən, şərəf-
ləndirən, şərafətli müəl-
lim. Bu əsnada gözü-
münönündə Şərqi bö-
yük mütəfəkkiri Sədi Şi-
razinin müdrik misraları
canlandı: "Şah bir gün
oğlunun əlindən tutub
mədrəsəyə apardı. Gü-
müş lövhənin üzərinə
qızıl hərflərlə bu sözləri
yazdı: Mən valideynləri-
min nəvəzişindən çox,
müəllimimin tələbkarlı-
ğına borcluyam". Bu öl-
məz misralar Məhəbbət
xanımın şəninə necə də
yaraşır...

Ülvilik, ucalıqdı...

Eşitmişdim ki, Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsində bir kafedraya həmyerlim rəhbərlik edir. Hüquq elmləri doktoru, professor Məhəbbət xanım Dəmirçiyeva. Ciddi, tələbkar, qayğıkeş Məhəbbət xanım. Yətişdirmələrini ana mehri, müəllim sehriyle xoşbəxt gələcəyə uğurlayan Məhəbbət xanım. Nə yaxşı, nə gözəl...

Bir gün fizika riyaziyyat elmləri doktoru, professor İlham Pirməmmədov zəng çaldı: "Teymur qaşa bizi bir gənc alimin kitab təqdimatına dəvət edirlər. Getsək hamiya xoş olar". Bizi ilk dəfə tanış olduğum Məhəbbət xanım qarşılıdı. Minnetdarlığını bildirdi. Onun ürək parası olan bir gənc tədqiqatçı alimin - Tural Hacıbəylinin yeniçə işıq üzü görmüş kitabının təqdimatı idi. Xeyli alımlar, təhsil işçiləri gəlmışdı. Çoxusu da hüquqsūnaslar.

Görkəmli hüquqsūnas alim, professor İlham Rəhimov, hüquq elmləri doktoru professor Bəhrəm Zahidov, Çingiz Mustafayev, İbrahim Quliyev və başqları əsərin məzmunundan, yeniliklərindən danışdır. Bəzi iradlarını bildirdilər. Mənə də söz verildi.

Gənc alimin belə bir əsər yazması məni sevindirdi. Ona uğurlar dilədim. Məhəbbət xanım fərəh duyduğu qədər də həyəcan keçirirdi. Həm də uçmağa qanadı çatmırı...

Daş Salahlıda İlham Pirməmmədovun qonağı idim. Səhər Qazağın tədbirə getməli idik. Maşınımız düz yolda yola səmt aldı: "Teymur qaşa, Məhəbbət xanım bizi gözləyir. Birlikdə Qazağın gedək". Darvazanın ağızında bizi qarşılıdı. Görüşdük. Xeyli dərdləşdik. Ailəsindən, uşaqlarından danışdı. Oğlanlarının da özü kimi elm yolu ilə getdiyini bildirdi. Yolboyu mən onun onun gözündəki parlaq işığa, üzündəki sevincə tamaşa edirdim. Bütün bunlar Məhəbbət xanımın öz övladlarını həddən çox sevdiyindən yaranırdı.

Ailə harda, mənalı həyat orda. Xoşbəxt, xoş gələcəkli həyat. Ailə müqəddəsdir, baş ucalığı, könül xoşluğudur. İnce mətləb, saf duyğular, gözəlliklər almıdır. Mədəniyyət sarayı, mənəviyyat məbədidir. Engelsin təbirincə desək, ailə kiçik dövlətdir. Həqiqətən də güclü ailəsi olanın güclü dövlə-

ti olar. Dövlətini qoruyan namusunu, qeyrətini, vicdanını qoruyar. Vətənini, xalqını, dünyasını qoruyar. Məhəbbət xanım həyatının mənasını ailə problemlərinin öyrənilməsində görür. Bu müqəddəs amal uğrunda bütün çətinliklərə sinə gərir inamla, inadla. Onun çoxsaylı məqalələri, kitabları, dərin məzmunlu məruzə və mühazirələri ailə hüququna həsr edilmişdir.

Mən Məhəbbəti çox istəyirəm, ləp çox istəyirəm, el qızım kimi. Çox istəyirəm küber xanım kimi, ziyalı alım kimi, dəyərli ana kimi.

Sənə en şirin dilək olan can sağlığı. Uzun ömr, arzuallarınız üzünüze gülsün deyir, yeni-yeni uğurlar, qələbələr arzulayıram. Yaşɑ, yarat xalqımıza layiq, tələbələrin taleyinə şam, çıraq tut.

Dərin hörmət, ehtiramla
Teymur Bünyadov,
akademik

Böyük amallı insan

Mən Məhəbbət xanımı orta məktəb illərindən tanıyorum. O, Daş Salahlı 1 nömrəli tam orta məktəbinin, məndən iki il sonra bitirmişdir. Məhəbbət orta məktəbdə çox yaxşı oxuyurdu. Bir sözlə, seçilən şagirdlərdən idi. Biz orta məktəbdə oxuyanda özümüzdən böyüklerin ve kiçiklerin belə necə yaxşı oxumaları haqqında eşidib biliirdik. Məhəbbəti müəllimlər həmişə qabiliyyətli və savadlı şagird kimi tərif edirdilər. Onun atası Dəyirman kişi də Daş Salahlının sayılıb seçilən, xeyirxah kişilərindən biri idi. O, uşaqlarının oxumasına, təlim-təbiyəsinə ciddi nəzarət edirdi.

Hamının Məhəbbətə inamı və ondan gözləniləri böyük idi. Bilirdik ki, o, hansısa yaxşı ali məktəbə daxil olacaq. Elə də oldu. O, yüksək müsabiqə şəraitində imtahan verərək Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinə qəbul oldu. Yaxşı yadımdadır: qardaşım Həsrət ondan bir il qabaq hüquq fakültəsinə iki “5”, iki “4”lə qəbul olmuşdu. Məhəbbət de yüksək qiymətlərlə hüquq fakültəsinə qəbul oldu və oranı yüksək qiymətlərlə başa vurdu.

Onun qarşısına həmişə yaxşı insanlar çıxmışdır. Dünyadan köçənlərə Allah-dan rəhmət diləyirəm. Mənim sonralar dostlarım olmuş və böyük hörmət bəslədiyim alımlar onun həyat yo-

lunda əhəmiyyətli rol oynamışlar. Həmyerlimiz professor Əziz Əsədovun isə onun bir alim kimi yetişməsində böyük rolu olmuşdur. Hüquq fakültəsinin dekanı olmuş mərhum prof. Məmməd Xələfov, İsa Məmmədov, Məmmədxan Rəsulov, professorlardan Firudin Səməndərov kimi alımlar istedadlı gencəri aşkar edir, onlara arxa olur, irəli çəkir, onları elmə həvəsləndirərək gələcək üçün hazırlayırlar. Məhəbbət xanım da o gencərdən biri idi. Az müddət sonra Mehebbət xanım bir alim kimi yetişdi. Öz prinsipiallığı, savadı, elm-iədqiyat aparmaq qabiliyyəti ilə, qətiyyətliliyi ilə seçilən bir müəllim kimi adsan qazandı. Bütün bunlarla yanaşı, Məhəbbət xanım həmişə öz el-obası ilə fəxr etmiş, Qazağ'a bağlı olmuşdur. Hə-

ruz müəllim çox qoçaq, mədəni, tədrisi bilən, işgüzər bir insan idi.

Tam əminliklə deyə bilerəm ki, Məhəbbət xanımın həyatda ən böyük qazancı və neməti onun övladları Həbib və Turaldır. Doğrudan da Məhəbbət xanım onlara gözəl təbiyə verib, onlarla dost olub, eyni zamanda tələbkar olduğundan onların “düşməni” də olub. O, bütün prinsiplərini uşaqlarının oxuması üzərində qura bilməşdi. Ona görə də böyük oğlu Həbib hələ 10-cu sinifdə oxuyanda Amerika səfirliyinin Azərbaycanla bir layihəsinin qalibi olaraq bir il Amerikada oxumuş, amerikalı ailəsində yaşamış və 11-ci sinifi orada oxumuşdur. Həbib sonra Bakı Dövlət Universitetinin Beynəlxalq hüquq ixtisasına daxil olur. Tələbə iken Fransa səfirliyinin qrantını udur və səfirliyin təşkil etdiyi fransız dili kurslarında fransız dilini mükemməl öyrəndikdən sonra Azərbaycandakı təhsilini donduraraq Fransada təhsil almaq hüquq qazanmışdır. Həbib orada Nitsa universitetinin bakalavriat və magistratura səviyyələrini uğurla bitirmişdir. Sonra isə Xarici İşlər Nazirliyində, Azərbaycanın Fransadakı Səfirliyində işləmişdir. Hazırda SOCAR-da yüksək vəzifədə çalışır.

Həbibin arxasında qardaşı Tural uğurlara imza ataraq gəldi. O da, M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinə qəbul olundu. Həmçinin Tural Moskva Beynəlxalq Əlaqələr Universitetinin aspiranturasını bitirdikdən sonra uğurla dissertasiya müdafiə edərək Hüquq üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır. Təbii ki, övladlarının bu uğurlarında Məhəbbət xanımın böyük xidməti olmuşdur. Onların arxasında öz qətiyyəti ilə, şərəfi ilə özü dayanmışdır. Həbib və Tural mənə İlham müəllim kimi deyil, İlham dayı deyə müraciət edirlər.

Məhəbbət xanım, həmçinin elmi-tədqiqat işlərini də uğurla davam etdirmişdir. Azərbaycanda onun tədqiqat apardığı ixtisas üzrə ixtisaslaşdırılmış müdafiə şurası olmadığı üçün həm namizədlilik, həm də doktorluq dissertasiya işlərini Gürcüstanın paytaxtı Tiflis şəhərində müdafiə etmişdi. Professor elmi adına layiq görülən Məhəbbət xanım uzun illərdir ki, Bakı Dövlət Universitetində, Aviasiya Akademiyasında və AMEA-da hüquq üzrə ixtisaslaşmış Dissertasiya Şuralarının üzvüdür. Azərbaycan Respublikasının Preziden-

ti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının hüquq üzrə ekspert şurasının üzvü olaraq onlarla dissertasiya işinə baxmış, rəy vermiş, çox sayda doktorantların elmi rəhbəri, məsləhətçisi olmuşdur. Məhəbbət xanım çoxlu sayda elmi məqalələrin fənlər üzrə hazırladığı tədris proqramlarının, dərsliklərin, dərs və saitlerinin müəllifidir. Məhəbbət xanım elmdə və təhsildə də həyatda olduğu kimi güzəştə getməyi sevməyən bir alimdir. O, bəzən bu prinsipial xarakterinə görə gərginliklər də yaşamışdır. O, başqalarının susduğu halda həqiqət lazımlığından öz sözünü demişdir. Lakin bütün bunlara baxmayaq, onu həmişə əyilməz, öz mövqeyində qalan görmüşük. Mən Məhəbbət xanımın bu qətiyyətinə və qüruruna görə həmişə onunla fəxr etmişəm.

Məhəbbət xanım istedadlı alim olduğunu kimi həm də ictimaiyyət arasında nüfuz sahibi olan bir insandır. O tez-tez respublikamızda və xaricdə keçirilən elmi konfranslarda, mətbuatda, televiziyyada çıxışlar edir, əhalini ailə hüquqdan, mülkü hüquqdan bu və ya di-

gər formada məlumatlandırır.

Məhəbbət xanım "Qazax Xeyriyyə" İctimai Birliyi idarə Heyətinin üzvü kimi İctimai Birliyin işlərində çox yaxından iştirak edir. İctimai Birliyin iclaslarında hüquqsunas kimi fikir və tövsiyələrini bildirir. Bir sözle bu gün ömrünün 60 ilini arxaya ötürən Məhəbbət xanım böyük həvəslə, bol enerji ilə və yüksək ezmkarlıqla bütün işlərini görməklə onları davam və inkişaf etdirir.

O, bu gün həm də bir nənədir. Onun gözəl övladları olduğu kimi, gül nəvələ-

ri də var.

Öziz Məhəbbət xanım, doğum gününüz mübarək olsun! Biz hamımız sizinlə fəxr edirik!

Sizə can sağlığı, uzun ömür, xoşbəxt gələcək və elmi fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram!!!

**Dərin hörmətlə,
Professor İlham Pirməmmədov
AzTU-nun Elm və texnika
üzrə prorektoru, "Qazax Xeyriyyə"
İctimai Birliyi idarə Heyətinin sədri.**

Sevimli müəllimim

Mənim sevimli müəllimlərimdən biri, bir alim kimi xərəni çox istədiyim, bize hüquq elminin sirlerini məhəbbətə tədris edən, hörmətli Məhəbbət xanımdır. Məhəbbət xanım ilk dəfə auditoriyaya daxil olanda, onun üzündəki ciddi ifadəni və zabitəni görəndə özümüzü itirdik. Onunla necə dil tapacağımızı, dərsi necə sevəcəyimizi, mənim səyəcəyimizi fikirləşib dilxor olurdug. Müəllimimizlə ilk ünsiyyətimiz jurnalı oxuyanda başladı. Adımızı çəkdikcə qorxa-qorxa ayağa qalxırdıq. Ümumi tanışlıqdan sonra müəllimimiz birinci dərsi izah etməyə başladı, onun yumşaq və inamlı səsi bizi yavaş-yavaş ovsunlayırdı. Biz özümüz də bilmədən onun dərsinə qulaq kəsilmədi. Zəngin səsini eşidən-de hiss etdik ki, artıq bir saatdır ki, onun məlahətli səsini və hüquq elminə dair izah etdiyi mühazirəni dinləyirik. Mə-

həbbət xanımın ikinci gelişini isə səbirsizliklə gözlediyimizi də boynuma almaq istəyirəm. Biz artıq ona öyrəşirdik. Onun özünü və dərsini nə vaxt sevməyə başladıq, özümüz də bilmədik.

Onun tələbələrlə ünsiyyəti, müraciəti, danışqatlılığı, manerası bize xoş geldi. Məhəbbət xanım bize hirslenməsi də qəribədir. Səsində əsəbilik hiss olunsa da gözlərində adının mənası hiss olunurdu. Sanki ana dəcəl uşağını tənbəh edirdi. Qəribə əsəbləşmək xüsusiyyəti vardı; bir tələbəyə hirslenəndə heç vaxt onun adını çəkməz, o, oturduğu tərəfə baxmaz. Üzünü başqa tərəfə tutub iradını söylər. Əvvəller biz bundan çox narahat olub bir-birimizin üzünə baxırdıq. Axi biz səs salmamışdıq, yersiz danışmamışdıq, telefonla oynamamışdıq. Bizim günahımız nəydi? Biz bunu çox sonralar başa düşdük. Belə bir atalar sözü oxumuşdum, yadına o düşdü: "A qızım, sən deyirəm, a gəlnim, sən eşit". Biz o saat özümüzü yiğisdirirdi. Buna baxmayaq, müəllimimiz bizi heç vaxt təhqir etməzdidi. Onun dərsinde milçək uçsaydı səsi eşidilərdi. Mən çox sevinirəm ki, tələbəni həm öyrədən, həm də ona ana kimi qayğı göstərə bilən belə bir müəllimim olub. Mən Məhəbbət müəllimimi çox istəyirəm və onunla fəxr edirəm. Ürəyim-dən gələn bu yazını müəllimimin yubileyinə həsr etmişəm və onu doğum günü münasibətilə təbrik edirəm.

**Qəndab Əhmədli
BDU-nun Hüquq fakültəsinin
IV kurs tələbəsi**

Professor Məhəbbət Dəmirçiyyevaya

Hörmətli Məhəbbət xanım!

Sizi anadan olmanızın 60 illik yubileyi münasibətile səmimi qəlbən təbrik edirəm. Sizə sağlam və uzun ömür, ailə səadəti və fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram.

Sizin müəllimlikdən elmlər doktoru, professor rütbəsinə qədər yüksələn şərəfli özür yolunuz iibratımız və valəhədicidir, zəhəmetinizin, istedadınızın və əzmkarlığınızın təntənəsidir.

Elm, təhsil flaqları olan Bakı Dövlət Universitetimizin hüquq fakültəsinin kafedra müdürü və nüfuzlu professoru kimi dərs verdiyiniz tələbələr Sizdən elm öyrənməklə yaşı məqsədönlü fəaliyyət nümunəsi də götürməlidirlər.

"Ailədə uşaqların təbiyesinin hüquqi və sosial problemləri" və "Azərbaycan Respublikasında nigah hüquq münasibətlərinin aktual problemləri" mövzusunda dissertasiya işləriniz, eləcə də mülki hüquq sahəsində apardığınız digər tədqiqatların mütəxəssisler tərəfindən yüksək qiymətləndirilməsi və respublikamızın müxtəlif elmi jurnalların redaksiya heyətinin üzvü seçilməyiniz bizləri - dostlarınız, həmkarlarınıizi hədsiz dərəcədə sevindirir və fərhləndirir.

Hörmətli Məhəbbət xanım!

Siz, görkəmli hüquqşunas alim kimi, elmimizin, təhsilimizin inkişafında diqqətəlayiq xidmətlər göstərir, respublikamızın yüksək peşəkarlığıaa, əxlaqa, mənəviyyata

malik, vətənpərvər hüquqşunaslarla təmin olunması məsələsində fəal iştirak edirsınız. Bütün bu gördüyüüz işlər münasibətə də Sizi ayrıca olaraq da təbrik edirəm.

Hörmətli Məhəbbət xanım!

Sizi bir daha əlamətdar yubileyiniz münasibətə ürəkdən təbrik edir, Sizə can sağlığı, uzun ömür və xoşbəxtlik, müstəqil Azərbaycanımızın tərəqqisi yolunda səmərəli fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram.

Hörmətlə,

Bakı Dövlət Universitetinin Ümumi İşlər üzrə prorektoru, dosent Vüqar Abdulla oğlu Mehrabov

Hörmətli Məhəbbət xanım!

Sizi qarşısından gələn 60 illik yubileyiniz münasibəti ilə bütün Mülki hüquq kafedrası adından təbrik edirik. Coxumuzun müəllimi olmuspuz. Həm ustadımız həm də bu kiçik ailəmizin rəhbəri kimi sizə böyük hörmət bəsləyirik. Siz birinci gündən özünüzü müdirdir yox ən yanın dəst bilmışık. Siz hüquq fakültəsinin bir övladısınız. Bu fakültəyə cox böyük cətinliklərlə daxil olmusuz, lakin nəticəsi olduqca gözəl

olmuş. Hüquq fakültəsini qırmızı diplomla qurtarmış və 1987-ci il-dən hüquq fakültəsində çalışırsınız. Baş müəllim, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru, hüquq elmləri doktoru və professor vəzifəsinə qədər qalxmısınız. Biz size əlavə bəzək vermək istəmirik, cünki siz özünüzdə bunu sevmirsiz. Həmdə buna ehtiyacda yoxdur. Tələbə vaxtından bu günə kimi hüquq fakültəsinin ən aparıcı lideri olmuşuz. Hüquq fakültəsinə də vəzifəsində asılı olmayaraq si-

zi hamı sevir və dərin hörmət bəsləyir. Atatürk deyir ki: "Səma, torpaq, insan". Biz sizi türk xanımı, Atatürk insanı hesab edirik.

Əziz Məhəbbət x. Sizi birdə qarşısından gələn yubileyiniz münasibəti ilə təbrik edirik, sizə övladlarınızla və nəvələrənizlə uzun ömür, can sağlığı arzu edirik. Özünüzü qoruyun, siz bizə lazımsız.

BDU-nun Hüquq fakültesi Mülkü hüquq kafedrasının kollektivi

ADI MƏHƏBBƏTDİR ONUN...

Gözel bir el qızımla dostluq edirəm. Adı Məhəbbətdir onun. Özü də məhəbbətdən yoğrulub; istiqanlı, mehriban, səmimi. Dünaya gəlişi də məhəbbətlə qarşılınlı. Özünü dərk edəndən sonra, doğulub boy-a-başa çatdığı kəndinə böyük məhəbbət hissile bağlanıb, sevib onu. Əbədilik. Böyüdükçə başa düşüb ki, Alılahı ona hər şey verib, özü də böyük məhəbbətlə. Ağıl, dərrakə, məsuliyyət hissi, inam, iman...

Addımladığı yolda, ucaldığı mərtəbələrdə ALLAH ONA DAYAQ durub, ONU SINMAĞA, YIXILMAĞA QOYMAYIB. O, həm də özünü, ağlına, dərrakəsinə inanıb. Öz üzərində çalışıb, zəhmətə, ağır sınqlara qatlaşıb, mütaliesini, axtarışlarını yarida saxlamayıb, ruhdan düşmeyib. Həmişə də üzü ağ çıxıb. İstər orta məktəbdə, istərsə də universitet illərində onun bu zəhməti öz bəhrəsini verib. Orta məktəbi əlaçılıqla, UNIVERSİTETİ FƏRQLƏNMƏ İLƏ BİTİRBİ.

Məhəbbət xanım sözündə bütöv, getdiyi yolda dönməzdirdi. Dəqiq bilmədiyi fikri söyləməz, yersiz mübahisəni sevməz. İnami varsa, sözünün üstündə axıra kimi dayanar, faktlarla sübut etməyi bacarar. Söz deməyə, fiksör-ləməyə yubansa da, sözünün sanbalını bilir, havayı yerə söz demir. Ağır oturub batman gelir. Ailedən, kökdən-nəsildən, qandan-candan gələn saflıq Məhəbbət xanımın da qanına-canına hopub. Nəciblik, xeyirxahlıq, halallıq onun südündən-sümüyündən gəlir. Belə ali keyfiyyətlər, mənəvi dəyərlər, körpəlikdən yadına-yaddaşına yazılan gen yazısı idi. Uşaq ikən görüb-götürdükləri idi. Həyata gəldiyi gündən nəvazişlə, sevgi ilə böyüküb. Qayğılarından xəbərsiz olub. Uşaqlığını ata-anasının, nənə-babasının laylası, bayatısı, tırıqası içində keçirib. Nağıllı-dastanlı bir həyat yaşıyib. Arzuları, ümidi lər sərhəd bilməyən quş kimi göyün ənginliklərində uçub. Əl çatmayan arzularını gerçəkləşdirib, onlara öz zəhməti sayəsində qovuşub. Çünkü mübarizdi bizim Məhəbbətimiz. Bu mübarizliyi ilə də elmin kəhkəşanında süzüb, qəvvas kimi dərin dəryalara baş vurub. İkinci atası evi hesab etdiyi doğma universitetində sevdiyi peşəsilə ömrünü elmə ve tələbələrə həsr edib, indi də yorulmadan bu işini davam etdirir. İnamlı, sevgi ilə, məhəbbətlə neçə ömr, neçə illər gedəcək bu yolda.

Gənclərlə işləyen Məhəbbət xanım özü də gəncdir; ürəyi ilə, sənetilə, pəşəsilə. Onun böyük ürəyi var, yüksək amal, əhval-ruhiyyə və məhəbbət sahibidir. Saçıdıqı nurdan tələbələrə də kifayət qədər pay düşür.

Məhəbbət xanım bir az soyadına bənzəyir, möhkəmdir, dəmir kimi, həyat dərsleri onu çox bərkidib. Xasiyyətində bir az da inadkarlıq çalarları nəzərə çapır. Onun həyat tarixçəsinə nəzər salanda bunun səbəbini anlamaq olur. Müdrükler deyib ki, həyat mübarizədir. Məhəbbət xanım da öz mübarizliyi ilə, öz inadkarlığı ilə yaşadığı mühitdə qarşılaşlığı sünə əngəllərə, aldığı zərbələrə qalib gələ bilmışdır. O, başqasının qəlibinə sığmadığı üçün özüne məxsus bir qəlib yaratdı. O, özü olmağı bacardı, heç kimə bənzemədi.

Məhəbbət xanım bir az da sadəlövh. Elmin zirvəsinə yüksəldikcə saflaşdı. Saflaşmaqla bərabər sadələşdi. Məhəbbət xanım təvazökardır. Heç vaxt özünü öyməz, "mənəm, mənəm" deməz. Necə görünürsə eləcədir. Xarici görünüşü daxiliylə düz mütanasiyib təşkil edir. Kiməsə yaxşılıq edib, onu heç vaxt dilinə gətirməz. Beyni, ürəyi ney ikitə edirsə dili də onu deyir. Bundur onun dəyərini artıran.

Məhəbbət xanım öz yerində olan insandır. Həyatda öz yerini tutmaq üçün var gücü ilə çalışıb, nail olduqlarını öz gücü ilə əldə edib. Özü demişkən, vicdanını heç kimin yanında "girov" qoymayıb, həmişə üstündə daşıyıb.

Məhəbbət xanımın incə, duyğulu bir ürəyi var. O, poeziya vurğunudur.

Mütaliə etməkdən zövq alır. Hətta bəzən şikayət də edir: bu zəmanə infor-masiya və texnologiya zəmanəsidir. Avropaya ineqrasiya bizim gələcəyimiz olan gənclərimizi öz ağuşuna alıb. Mütaliə aradan çıxıb,-deyir. Poeziya onun ruhunun qidasıdır. Bunu Məhəbbət xanımın söhbətlərindən hiss etmişəm. Onun seir eşidəndə kövrəldiyini görmüşəm. Ata-anasını, eziqlərini itirəndə poeziya adlı dəryaya atılıb, ürəyindən gələn düyğüleri misralara çevirib. Hamidan gizlin saxladığı sərrini-sözünü ağ vərəqə boşaldıb.

Zərif və eyni zamanda güclü olan Məhəbbət xanım həyatın enişli-yoxusu yollarında büdrəsə də, yixilmədi, ayaqda durmağı bacardi. Ona əngəl törendənlərə qalib geldi; öz səbəti, savadı, qüvvəsi, inadı, mübarizliyi və bacarığı ilə. İndi Məhəbbət xanım ömrünün ən gözəl, müdrik çağını yaşayır. Qarşısından onun yubileyi gəlir. Mən ona ilk növbədə can sağlığı arzu edirəm. İndən sonra gələn illəri daha da uğurlu olsun. O, buna la-yıqdır.

...Gözel bir elqızımla dostluq edirəm. Adı Məhəbbətdir onun. Nə yaxşı ki, elqızı, sən varsan, nə yaxşı ki, biz dostuq. Mən bu dostluğumuzla fəxr edirəm.

Qarşısından gələn illərin, yubileyin mübarək!!!

SALATIN ƏHMƏDLİ

Deyirlər, insanların adı müəyyən mənada onun xarakterinin, xasiyyətinin daşıyıcısıdır. Qəribədir, ad insana dünyaya göz açandan sonra verilir. Bəs onda, görəsən, niyə insanların adı bir çox hallarda onun xarakterinə uyğun gəlir!

Haqqında danışacağım xanımın adı da, soyadıda onun xasiyyətinə tam uyğun gəlir desəm, bəlkə də yanılmaram. Məhəbbət Dəmirçiyeva...

Məhəbbət xanımla bizim ilk tanışlığımız Respublikamızın, elimizin, obamızın dəyərli insanlarına həsr olunmuş tədbirlərdə ayaqüstü səhbətlərdən başlanmışdı. Ancaq mənə elə gəlir ki, mən Məhəbbət xanımı lap çıxdan, hələ uşaqlıq ilə rindən tanıydım. Bəlkə bu ona görədir ki, Məhəbbət xanım dünyaya göz açdığı məkanda yerleşən Aveydağının zirvəsindən mənim doğma kəndim Abbasbəyli, dünyanın tacı Goyəzən dağının zirvəsindən baxanda isə Daş Salahlı kəndi, onun yolları, cığırları, küçələri, qırmızı kiremitli evləri və bir də Tanrıının Azərbaycana bəxş etdiyi möcüzələrdən biri olan sazlı-sözlü, qonaqlı-qaralı, Damcılı bulağı ovuc içi kimi görünür.

Məhəbbət xanımla belə tez doğmalaşmağımızın səbəbi bu gün cəmiyyəti düşündürən, narahat edən bir çox məsələlərdə fiki birliyimizlə yanaşı, birdə hər ikimizin uşaqlığımızın, gəncliyimizin eyni səma altında, eyni məkanda keçməsi ilə əlaqədardır.

Məhəbbət xanım dünyaya göz açdığı Daş Salahlı kəndi Qazax rayonunda mövcud olan dörd Salahlıdan biri və ən böyüyü olmaqla, hələ 50 il bundan əvvəl min öylü (min ev-

Dəmir Ledi!

li) Daş Salahlı adlanırdı. Qazax mahalının bütün özəlliyini - adətini, ənənəsini, mətbəxini, sözünü, söhbətini, folklorunu özündə cəmləşdirən, həm də özünəməxsus ləhcəsi, dilinin şirinliyi, koloritini ilə seçilən Daş Salahlı təkcə Qazax mahalında yox, həm də Respublikamızda öz məşhur insanları, ziyalıları, alimləri, görkəmli ictimai-siyasi xadimləri, şairləri ilə məşhurdur.

Qədim və həm də müasirliyi ilə tanınan Daş Salahlı kəndini (əgər bu kəndə kənd demək olarsa) Azərbaycanımıza bəxş etdiyi dəyərli şəxsiyyətlərdən biri də Məhəbbət xanım Dəmirçiyevadır.

Məhəbbət xanımın xəmiri bütünlükle məhəbbətdən yorulmuşdur. Onun xarakterində bir vətənsevərlik, yurdsevərlik var. Bu sevgi onun soyundan, qanından, genindən irəli gəlir. Elə, obaya, elin mərd oğlu və qızlarına bağlılıq Məhəbbət xanıma mənsub olduğu nəsildən keçib.

Belə bir məşhur deyim var ki, deyirlər, insanların az bir hissəsi bu dünyaya xüsusi bir missiya ilə gəlir, qalanları doğub-törəmək üçün yaşayırlar.

Professor Məhəbbət Dəmirçiyeva belə seçilmiş, Allahın sevdiyi, həm də çiyninde bir missiya adlı yük daşıyan bəndəsidir. Nədir Məhəbbət xanımın zərif ciyinlərinə düşən bu missiya yükü?

İlk növbədə, dünyaya göz açdığı elə, obaya, mənsub olduğu hörmətli bir nəslə mənsubluğunu şərəflə doğrultmaq.

Məhəbbət xanım dünyaya göz açdığı Qazax mahalı uzun zamanlardan ziyalılar yurdu, təhsil mərkəzi olub.

Müəllim adı Qazaxda ən hörmətli peşə, ən müqədəs missiyadır.

Məhəbbət xanım da sələflərinin yolunu şərəflə davam etdirək, 30 ildir ki, ömrünü gənc nəslin təlim-təbiyəsinə həsr etmişdir. İndi Azərbaycanın təhsil sistemində söz sahibi olan Məhəbbət xanım hüquq elmləri doktoru, professor kimi ali rütbələrə, ölkənin elm-təhsil məbədlərindən biri olan Bakı Dövlət Universitetinin Mülki hüquq kafedrasının müdürü kimi məsul və şərəfli bir vəzifəyə öz gərgin zəhməti və dəmir iradəsi sayesində çatıb.

Lakin bu illər ərzində O, təkcə tədrislə kifayət-lənməmiş, həm də hüquq elminin inkişafında xidmətlər göstərmişdir. Təkcə Məhəbbət xanım yox, onun el-obasının insanları da qurur duyur ki, Məhəbbət xanım öz sahəsində Azərbaycanda ilk elm-lər doktorudur.

Məhəbbət xanım öz elmi fəaliyyətinin əsas hissəsini cəmiyyətimizin ən mühüm bir sahəsinə - ailə, uşaq, nigah sahəsinə həsr etmişdir. İstər cəmiyyətin, istərsə də dövlətin əsas təməl prinsiplərindən olan ailə və uşaq hüquqları sahəsində çoxsaylı fundamental elmi əsərlərin, dərs vəsaitlərinin, publisistik məqalələrin müəllifidir.

Müsair qloballaşma şəraitində aile münasibətləri, nigah hüququ, uşaq hüququ xüsusi önəm təşkil edir və təhsillə, pedaqoji fəaliyyəti ilə yanaşı, bu sahədə mövcud problemlər və onların həlli Məhəbbət xanımı ən çox narahat edən məsələlərdərdir və onun fəaliyyətinin əsas hissələrindən birini təşkil edir.

Məhəbbət xanımdan söhbət düşəndə xəyalında zərif, gülərz və qayğılaş Azərbaycan xanımı ilə yanaşı həm də mərd, əyilməz, mubariz, qururlu, ötkəm bir qadın obrazı canlanır. Mənim təsəvvürüm də O, Dəmir Ledidir. Bütün bu xüsusiyyətləri ilə Məhəbbət xanım bir nümunədir, örnəkdir.

Məhəbbət xanım həm də qayğılaş bir xanım, dəyərli bir elqızıdır.

"Qazax Xeyriyyə" İctimai Birliyinin, elimizin, oba-mızın elə bir tədbiri, elə bir xeyir-şər məclisi yoxdur ki, Məhəbbət xanım orada iştirak etməmiş olsun.

Məhəbbət xanım həm də dövlətə, dövlətçiliyəsə-daqətə xidmət edən, onun qədrini bilən, ona dəyər verən bir vətən övladı, bir Azərbaycan ziyalısıdır. Elmi, ixtimai, pedaqoji fəaliyyəti ilə yanaşı, həm də siyasi fəaliyyətə məşğul olur. 1998-ci ildən Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvüdür. Aktiv ixtimai-siyasi fəaliyyətinə görə, 2017-ci ildə YAP Binəqədi Rayon Təşkilatının Şura üzvü olmaqla, həm də Partiyanın Rayon Təşkilatında Elm və Təhsil Komissiyasının sədri seçilmişdir.

Bu günlərdə Məhəbbət xanım onu sevən, hörməti ni əziz tutan insanlarla, çoxsaylı tələbələri ilə birlikdə yubileyini qeyd edir. Deyirlər, hər yaşın öz gözəlliyi var. Bir deyim də var, qadın hər yaşda gözəldir. Məhəbbət xanımın da bütün məna və çalarlarla gözəlliyiñ zirvəsindədir.

Ömrünüzün bu ali günü mübarək olsun!

**Hörmət və ehtiramla,
YAP Binəqədi Rayon Təşkilatının sədri
Ramiz Göyüşov**

37 İL GERİYƏ BAXANDA...

Bir müəllim üçün 37 il geriye qayıdır tələbələrini xatırlamaqdən gözəl bir duyuğu yoxdur. Mən bu gün bu gözəl duyguları Məhəbbət Dəmirçiyeva ilə yaşadıdım. 1980-ci ildə parta arxasında əyləşib mənim mühazirələrimi dinləyən tələbəm artıq uzun illərdi mənimlə çiyin-çiyinə həmkar olaraq çalışsa da, yenə də müəllim-tələbə münasibətlərini saxlayır. Bax bu Məhəbbət Dəmirçiyevadır! O, çox məqrur qadındır. Həyat yoldaşı Bəhruz müəllimlə onlar bir qrupda

oxuyurdular. Bu iki tələbə mənim yaddaşından yaxşı mənada heç vaxt silinmə-yəcək. Ailə hüquq üzrə Məhəbbət xanım ilk mütxəssisidir. Ailə qanunvericiliyində müasir ailə hüququnun məcəllələşdirilməsi Məhəbbət xanımın sayəsində olub.

Qadın üçün ən vacib olan qadın səadəti arzulayıram Məhəbbət Dəmirçiyevaya.

**Rauf Şəmsizadə,
Hüquq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent**

Məhəbbət xanımı tələbəlik illərində tanıyıram. O, hüquq fakültəsində oxuduğu illərdə savadı, təbiyyəsi və nümunəvi davranışları ilə professor-müəllim heyətinin və tələbələrin dərin rəğbətini qazanmışdı.

Məhəbbət xanım Hüquq fakültəsini müvəffəqiyyətlə bitirdi, lakin həmin fakültədən ayrılmadı, doğma fakültənin əməkdaşı olaraq elmi-pedaqoji fəaliyyətlə məşğul oldu. İllər keçdi Məhəbbət xanım özünü nüfuzlu elm adamı - alim kimi təsdiq etdi. O, hazırda böyük tarixə və hörmətə malik olan Bakı Dövlət Universitetinin Mülki hüquq kafedrasına rəhbərlik edir.

Mən Məhəbbət xanımı şanlı yubileyi münasibətlə təbrik edir, ona can sağlığı və yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsi Cinayət kollegiyasının sədr əvəzi Rizvan Səfərov

MƏNALI ÖMÜR YOLU

“Bəzi ulduzlar kiçik olduqları üçün yox yüksəkdə olduqları üçün görünmürlər”.

Mir Cəlal Paşayev

Şübhəsiz, ömür insana bir dəfə verilir. Tale hər kəsə bir ömür yolu qismət edir. Gərək onu elə yaşayasan ki, sonradan keçən hər mənasız gün üçün təəssüf hissi keçirməyəsən. Nəsillər gəlib gedir, həyat dolub-boşalar. Hər kəsin bir ömür karvanı vardır. Onu dayandırmaq, tutub saxlamaq mümkün deyildir.

Bu ömür karvanı üzerinde sanki yuxuya gedirik. Adama elə gəlir ki, həyat sanki bir yuxudur. Çok vaxt, xüsusən gənclik illerində elə düşünürük ki, gənclik həmişə bizimlədir. Özümüz də duymadan həyatın enişli-yuxusu yollarında ömrü əridirik. Əsən bir rüzgar bizi qəflətən yuxudan oyadır, bir anlığa düşünürük ki, heyhat, gənclik illerimiz arxada qalıb... Bir anlığa əlimizdən tutub bizi məktəbə aparan insanları, uşaq dünyamızı xatırlayıraq. O günlər üçün kövərlirik. Arzulardan doğan arzular bizi səngiməyən həyata səsləyir. Nəcibləşmək uğrunda idrakımızı cilalayır, ru-

humuzu gendən düşməyə qoymuruq.

Bələ ruhla Məhəbbət xanımı tələbəlik illerində tanıyıram. O, fəal ve çılğın bir xanım idi. Tez-tez məktəblərdə “Cinayət hüququ”ndan, “ailə hüququ”ndan məruzələr edir. Gənclik ona təravətli əsrarəngiz bir gözəllik vermişdir. Tələbəlik vaxtlarında oğlanların əksəriyyəti onunla maraqlanır, onun məhəbbətini qazanmağa can atırlılar. Lakin o həyatda özüne layiq, ləyaqətli, nəzakətli bir ömür-gün yoldaşı seçmişdi. Təəssüf ki, Məhəbbət xanıma axıra kimi həyat yollarında onunla addımlamaq nəsib olmadı. Məhəbbət xanım vətənə, torpağa bağlı, ləyaqətli iki oğul tərbiyyə edib.

Bakı Dövlət Universitetində təhsili ni tamamlayandan sonra Məhəbbətin və onun həyat yoldaşının təyinatını Türkmenistana vermişdilər. 1982-1987-ci illərdə orada çalışmışdır. Nümunəvi işlərinə görə onlara Türkmenistanda qalıb işləmək təklifi dəfələrlə edilmişdir. Lakin Vətənə, torpağa bağlılıq onları vətənə qayitmaq qərarından daşındırmadı.

Məhəbbət xanım yenidən Universitetə müəllim qismində, onun həyat yoldaşı Hacıyev Bəhruz Respublika Daxili İşlər Nazirliyinə istintaq şöbəsinə baş müstəntiq kimi işə qəbul edilmişdi.

Məhəbbət xanım doktorluq disser-

tasiyasının mövzusu təsdiq edilmişdi. Lakin ailə hüququndan yegane professor Qasim Manayev Məhəbbət xanımın dissertasiyası üçün elmi rəhbər olmaqdan imtina etdi. Bu məsələ ətrafin da mən professor Qasim Manayevlə dəfələrlə söhbət etdim. Ona dedim ki, hər bir alim özündən sonra bir varis qoyub getməlidir. Təəssüf ki, professor Qasim Manayev öz fikrində dönmədi.

Məhəbbət xanımın elmi rəhbər məsəlesi həll edildi. Məhəbbət xanım Türkmenistanın, habelə Rusyanın kitabxanalarında kifayət qədərsəmərəli işlədi və işini başa çatdırdı. İş Hüquq fakultəsinə müzakirəyə təqdim edildi. Müzakirə uğurla keçdi və iş müdafiyyə buraxılmağa tövsiyyə edildi. Cox keçmədi ki, Məhəbbət xanım Tibilisidə “Ailə hüququnun problem məsələləri” mövzusunda müdafiə etdi.

Məhəbbət xanım məqrur qızdır. Hər kəsin həyatda ağır və kədərli günləri olur. Məhəbbət xanım belə kədərli günlərdə həmişə tek yaşayır, ən çətin problemləri tek başına həll edir. Ona həyatda kömək əli uzadan olmamışdır. Məhəbbət xanım hüquq fakultəsində “Mülki hüquq” kafedrasının müdürüdür. O, tez-tez Rusiyaya, Türkiyəyə, İspaniyaya və digər ölkələrə elmi konfranslarda çıxışlar etməyə dəvət alır.

Mən eştidikdə ki, Məhəbbət xanımın 60 yaşı tamam olur. İnanmadım. Məhəbbət xanımın tələbəlik illeri dünənəki bir gün kimi gözlərim önündə canlandı. Ömürdən keçən illər insan hiss etmədən də onun zahiri görünüşündə müəyyən dəyişikliklər yaradır. O çılğın insana sevinc gətirən zarafatlar daha duyulmur. Görünür, insanın dünyaya gəldiyi fəsillə insan arasında onun zahiri görünüşündə bir bənzəyiş yaradır.

Payız kədər gətirən duyğularla bağlıdır. Mən arzu edərdim ki, qoy bu “qızıl” payız Size sevinc gətirsin, işıqlı günlər nəsibiniz olsun.

Arzu edirəm ki, heç bir vaxt dodaqlarınızdan gülüş, üzünüzdən sevinc əskik olmasın. Nəvə-nəticə sevgisi qəlbinizə yar olsun. 60 yaş insan ömrünün ikinci baharıdır. Məhəbbət xanım, 60 yaşıınız mübarək olsun!

**Firudin Səməndərov,
Hüquq elmləri üzrə fəlsəfə
doktoru, professor**

Onunla ünsiyyətdə olan hər kəs ondan nə işə öyrənir...

Məhəbbət Dəmirçiyeva ömrünün yarısını elmə, təhsilə həsr etmiş, Azərbaycan dövlətinə, xalqına əvəzedilməz, misilsiz xidmətləri olmuş, neçə-neçə hüquqşunas yetişdirərək, elm dünyasına bəxş etmiş bir alimdir. Bu adda həm sonsuz sevgi, eşq, nəvaziş, məhribənlilik, həm də dəmir iradə, möhkəmlik, principiallıq, bir sözlə əsl Azərbaycan xanımına məxsus keyfiyyətlər cəmləşmişdir. Bu ailəyə hələ yeni üzv olmağıma baxmayaraq, onun öz ailəsinə, həmkəndlilərinə, ikinci ailəsi olan Bakı Dövlət Universitetinin kollektivinə və tələbə heyətinə ayrı-ayrılıqla diqqəti nəinki mənə, onu tanıyan hər bir kəsə həmişə nümunə olmuşdur. Məhəbbət xanımın şəxsi keyfiyyətləri barədə çox danışmaq olar, lakin mən onun əvəzedilməz bir pedaqqoq kimi fəaliyyətini vurğulamaq istərdim. Məhz onun bir müəllim kimi tələbkarlığı, yüksək biliyi və bu biliyi tələbələrə ötürə bilmək bacarığı sayə-

sində çoxumuz bizim üçün böyük bir dərya olan ailə hüququnu dərk etmiş, dərindən mənim səyə bilməmiş. Məhəbbət xanım o şəxslərdən- dir ki, Azərbaycan müəllimi adını əməli, biliyi, insanlığı ilə zirvələrə qaldırmışdır. Əminliklə deyə bilərəm ki, onunla həyatında heç olma- sa bir dəfə ünsiyyətdə olmaq şərəfinə nail olmuş hər bir kəs ondan nəisə öyrənmişdir. Bundan əmin olmaq üçün onun yüksək tərbiyə verdiyi, dəyerlər aşılılığı, başda həyat yoldaşım Tural Hacıbəyli olmaqla övladlarına və nəvələrinə baxmaq kifayətdir.

Professoru yubileyi münasibəti ilə təbrik edir, ona uzun ömür, nəvələri, sevimli tələbələri və kollektivi ilə birlikdə neçə belə illeri arxada qoymağı, ailəsinin başının üstündən əksik olmamağı arzu edirəm.

*Anara Kamil qızı Hacıbəyli
(gəlini)*

Doğum gününüz mübarək olsun, Məhəbbət xanım!

Böyük fransız imperatoru Napoleon demişdir ki, "əsl qəhrəmanlıq həyatda mübarizə aparıb qalib gəlməkdir". Doğrudan da insan oğlu üçün həyatla mübarizə çox çətindir. Lakin bu dünyada hər şey olduğu kimi güclü insanlar da var. Güclü insanlar öz amallarına əzmkarlıqları, qətiyyətlilikləri, düzgün əqidəliliyi, sədaqətliliyi sayəsində yetə bilirlər.

Məhz həyatda tanıdığım güclü, mübariz insanlardan biri də haqqında ürək sözlərimi yazacağım, ömrünün 60-ci ilini yola salan, hüquq elmləri doktoru, professor Məhəbbət Dəmirçiyevadır. Məhəbbət xanımı şəxsən tanımamışdan öncələr onun haqqında dəyərli qazaxlılarımızdan və hörmətli insanlardan çox eşitmişdim. Hami onu bir xarakterdə və bir sözdə tanıyırırdı.

Məhəbbət xanım kimi savadlı, şərəfli, ləyaqətli bir alimi, pedaqqoqu, müəllimi, elqızını tanımaq mənə çox xoş oldu. Onun məşgül olduğu elm sahəsi hüququn elə bir incə bir sahəsidir ki, bu sahədə uğur qazanmaq da an-

caq ki, Məhəbbət xanım kimi döyümlü, inadkar, tələbkar, principial insanların qismətinə yazıla bilər. Məhəbbət xanımla bir çox tədbirlərdə rastlaşırıram. Bu tədbirlərdə Məhəbbət xanım çox gözəl, səmimi, Qazax İshəcisi ilə təbii çıxışlar edir, ürək sözləri deyir.

Professor Dəmirçiyeva həmçinin oğlum İsrafile də dərs deyib. Oğlum da həmişə ondan ağız dolusu, ürək sevgisi ilə danışır. Bu da onu sübut edir ki, Məhəbbət xanım Dəmirçiyeva hər kəsin sevimlisidir, istəklisidir.

Dəyərli Məhəbbət xanım, əziz elqızım, Sizi anadan olmağınızın 60 illik yubiley münasibətilə səmimi qəlbən təbrik edir, sizə cansağlığı, uzun ömür və işlərinizdə müvəffeqiyətlər arzulayıram.

*Hörmətlə,
Qasim Abdullayev
“Şöhrət” ordenli,
Əməkdar mühəndis,
Texnika elmlər doktoru.*

Qadınla musiqinin yaşı olmaz

Mən Məhəbbət Dəmirçiyevanı uzun illərdir tanıyorum. Məhəbbət xanımı bir neçə sözlə ifadə etmək lazıim gələrsə, onu 60 yaşlı cavan qadın adlandırmaq olar. Əslində rəsmi rəqəmlərdən ibarət ilbəil artan yaşınlısan həyatında elə də bir önəmi yoxdur. Məhəbbət xanımının 60 yaşınlımasına inanmaq həqiqətən də çətindir. Çünkü Məhəbbət xanımda 25-30 yaşlı gənc insanın enerjisi var.

Məhəbbət xanım arzuları təmiz və işqli olan insanlardandır. Onunla bir çox səfərlərdə, məclislerdə, tədbirlərdə olduğumdan onu yaxından tanıdığını qeyd edə bilerəm. Mən onun hər zaman istənilən vəziyyətdə təmkinli, tədbiri, səmimi olması ilə fərqləndiyini müşahidə etmişəm.

Məhəbbət xanımgözəl qadın, gözəl ana, tanınmış alim, savadlı pedaqqoq və ən əsası da səmimi, vəfali dostdur. Elə bu səbəbdən də Məhəbbət xanım mənim ən yaxşı dostlarımından biridir.

Bu ailə ilə uzun illərdir yaxınam. Məhəbbət xanımın həyat yoldaşı Bəh-

ruz müəllimlə (Allah rəhmət eləsin) 30 ildən çox müddətdə dost olmuşam və xeyli müddət bir yerde işləmişik.

Mən Məhəbbət xanımı Azərbaycan və bütün bəşəriyyət üçün lazımlı insan kimi qiymətləndirirəm. O, Azərbaycanın elm tarixində özünəməxsus silinməz iz buraxıb. Belə ki, o, onun 80-dək elmi əsəri, 10-dək kitabı işıq üzü görüb. Məhəbbət xanım hal-hazırda Bakı Dövlət Universitetinin "Mülki hü-

quq" kafedrasının müdürü vəzifəsində çalışır. O, hüquqşunas təhsili alan tələbelərə hüququn müxtəlif sahələri üzrə dərs deməklə yanaşı, onlara həyatda adil insanlığın yollarını öyredib və öyrətməkdə də davam edir.

Hüquq elmini Məhəbbət Dəmirçiyevasız düşünmək mümkün deyil. Mülki hüquq deyiləndə ağıla ilk, məhz Məhəbbət Dəmirçiyeva gelir. Hüquq elmində tanınan hər bir kəsin karyerasının qurulmasında Məhəbbət xanımın rolü danılmazdır. Ümidi varam ki, mənim gözəl və özəl dostum Məhəbbət xanım bundan sonra da yaşınlı neçə olmasından asılı olmayaraq daima Azərbaycan xalqına layiqince xidmət edəcək.

Məhəbbət Dəmirçiyevanın 60 illik yubileyi münasibətilənən yaxın dostumu ürəkdən təbrik edirəm, ona birinci növbədə uzun ömür, can sağlığı arzu edirəm və istəyirəm ki, arzuladığım bu sağlam uzun ömür içinde övladları, nəvələri ilə birgə xoş günlər keçirmək nəsibi olsun.

AMEA Azad Həmkarlar ittifaqının sədri, hüquq üzrə elmlər doktoru, professor Habil Qurbanov

MƏHƏBBƏT! Mənə elə gəlir bu sözü çözülməyə ehtiyac yoxdur. Bəşəriyyət məhəbbət üzərində qurulur, məhəbbətlə yaranır, məhəbbətlə yaşayır. Bütün küsənləri, inciyənləri nə barışdırır? - Məhəbbət! Dünyanı nə xalıq edir, idare edir? - Məhəbbət!

Dahi Nizami Gəncəvi demişkən:

**Eşqsziz olsayıdı xılqətin canı,
Dirilik sarmazdı böyük cahani!**

İnsanların bir-birinə olan sevgisi, nəslin davam etməsi ilə nəticələnir. Həyatda bağlı qapıları, açılması mümkün olmayan qıffıları məhəbbət aça bilir. Körpə doğularkən ad verəndə ona ağsaqqallar ilk olaraq "adiyla yaşasın" deyirlər. Məhəbbət xanım nəinki adını doğruldub, hətta insanların qəlbində öz məhəbbət taxtını da qurub. Mənə elə gəlir ki, Məhəbbət xanım bütün küsülüləri barışdırır, insanlara sevgi və məhəbbət bəxş edir. Mənim tanıdığım Məhəbbət hamiya yardım əli uzatmayı sevir. Xeyirxahahlıqdan həzz alır və bundan özü üçün yaşamaq stimulu qazanır. Nəriman Həsənzadə dil-dən-dilə ezbər olub el-el, oba-oba gəzən, ruhu bədii sıqlitı ilə qidalandıran məhəbbətlə bağlı yazar ki:

**Məhəbbət, nə deyim bu ülvi ada,
Hamiya bir gözlə baxmayır o da.**

Dünyanı xalıq edən - Məhəbbət!

Məhəbbət Dəmirçiyeva isə hamiya eyni gözle baxan, kəsəbə əl tutub, imkansız arxa, dayaq olan insandır. Bax bu, onun böyükliyidür. Məhəbbət xanımın 60 illik yubileyini təbrik edirəm, ən şirin nemət olan can sağlığı arzulayıram.

**Aida Şirinova,
Polis mayoru**

YADDAŞLARDAN YADDAŞLARA SÜZÜLƏN QADIN

Məhəbbət Dəmirçiyeva mənim yaddaşımda ən istedadlı, ən çalışqan bir tələbə kimi qalıb. Tələbəcilikdə həmişə əli göydə olardı “mən deyim, mən deyim”. Bax belə qız idi Məhəbbət Dəmirçiyeva. O, çox savadı, qabiliyyəti ilə müəllimlərinin yaddaşında qalmışdı. Bir dərs olmazdı ki, əli göydə olmasın. Çox gözəl ləhcə ilə danışır. Uzun zamandır Bakıda yaşamasına baxmayaraq, ilk bakıya gəldiyi gün necə ləhcə ilə danışırdısa, indi də o cür danışır. Bu cür danışq onu daha da gözəlləşdirir. Heç vaxt ləhcəsini itirmədən gözəl danışır. Bilirəm ki, o gözəl saz çalır. Bu qabiliyyətinin olması təbii ki, Qazaxlı olmasından irəli gəlir. Məhəbbət xanımla mənim aramda ele də yaş fərqi yoxdur. Onlara gərs deyən vaxtlar mən də çox gənc kadr idim. Lakin o, bu günə qədər də mənimle müəllim-tələbə münasibətini qoruyub saxlayır. Bax Məhəbbətin böyüklüyü budur! O, hüquq sahəsində ilk professor qadındır. İlk-liyi qazanmaq böyük xoşbəxtlikdir. Bu, hər adama nəsib olmur.

Məhəbbət xanım həm də çox xeyirxah qadındır. Necə deyərlər, əl tutmaq Əlidən qalıb. O da həmişə tələbələrinə, imkansız insanlara xeyirxahlıq göstərir. Səməd Vurğun demişkən:

Arxaliya arxa olma, deyərlər ki, yamaqdır,

Arxasiza arxa ol ki, desinlər ki, dayaqdır.

Məhəbbət Dəmirçiyevaya həmişə arxasızlara arxa olmayı arzu edirəm. Ona xoşbəxtlik, səadət dolu ömür arzu edirəm.

*İpək Abbasova,
Hüquq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent*

Zirvəyə aparən yollar

1957-ci ilin payızında qədim Qazax mahalının Daş Salaklı kəndində əməksevərliliyi və səmimiyət ilə seçilən Dəmirçiyevlər ailəsində bir qız usağı dünyaya gəldi. Valideynləri ona Məhəbbət adını qoysular. Bu qız usağı ayaq açıb yeridi, məhəbbətə böyüdü, birinci sinifə getdi, meylini kitablarla saldı. Şəkli kitabxana və məktəbin şərəf lövhələrini bəzədi. Sinif yoldaşları arasında öz əməksevərliliyi, çalışqanlığı, fədakarlığı, dözümlülüyü, cəsarəti, təşəbbüskarlığı, səmimiliyi və ədalətliliklə seçilədi. Gözəl insani xüsusiyyətlərə malik olması bütün dərslərdən əla qiymətlər alması onu hər bir şagirdin və müəllim kollektivinin sevimlisinə çevirdi. Doğrudan da çox yaxşı xatırlayıram o illəri, o sevimli, unudulmaz qayğısız məktəb illərini. O illəri ki, biz Məhəbbət xanımla Daş Salaklı kənd orta məktəbində bir sinifdə oxuyurdum. Məhəbbət xanım nəinki dərslardən əla qiymətlər alır, eyni zamanda, güclü təşkilatçılıq qabiliyyəti və liderlik xüsusiyyəti-lə sinif yoldaşlarından fərqlənirdi.

Beləliklə, illər bir-birini əvəz etdi, biz nəhayət orta məktəbi bitirib, müstəqil həyatə qədəm qoysuq. Hər birimiz ali məktəblərə qəbul imtahanı verərək, müxtəlif təhsil ocaqlarında təhsilimizi davam etdirdik.

Məlum olduğu kimi o, Azərbaycan Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinə daxil oldu və oranı müvəffəqiyətlə bitirib, gənc hüquqşunas kimi əmək fəaliyyətinə başladı.

Uşaqlıq və məktəb illərindən onu daima həyat yollarında müşayiət edən güclü həyat eşqi, vətənə, elə obaya, peşəsinə bağlılıq, yüksək insani dəyərlər onu yeni-yeni zirvələrə səslədi.

Bəli, bu gün bizim sevimlimiz Məhəbbət xanım mehriban ana, əsl vətəndaş, ədalət keşikçisi, tanılmış hüquqşunas, alim, hüquq elmləri doktoru, professordur.

Mən ona uzun ömr, can sağlığı həyatda xoşbəxtlik, doğma Azərbaycanınızın çiçəklənməsi yolunda, tükənməz enerji, quruculuq fəaliyyəti, yaradıcılıq uğurları və yeni-ye ni zirvələr fəth etməyi arzulayram.

*Eynur Əjdər oğlu
Əhmədov,
Milli Aviasiya Akademiyasının “ƏMAKM”
kafedrasının dosenti,
sinif yoldaşı*

Ömrün üzü payıza...

*Dünyadan küsən, a dostum,
Bu dünya gözün boydadır.
Çekisi bircə bayatı,
Mənası sözün boydadır.*

Çekisi birce bayatı boyda olan dünaya 60 ildi bir insan yol gelir. Sevincini, qəmini, sevgisini, əzabını çıynınə götürüb də gelir. Üzü yaza gelir, üzü payıza gelir, üzü qışa gelir bilmirəm, amma biliyəm ki, gelir... Gelir, yelkəni göydə, geriye baxmadan gelir, sevincin kədərinə, qəminə bükülüb gelir, gelir, üzü işığa gelir, üzü xeyirə, yaxşılığa gelir, gelir, üzü sevgiyə, məhəbbətə gelir... Bu

neylək. Bu həyat hər üzünə gözəldi. Dərdi-qəmiylə möhkəmlənib müdrikleşmişikmi? Payızda yarpaq töküb bir başqa baharda çiçəklənmək üçün gəlmirikmi? Durnaların köçünə qoşulub da darda qalanlara bir ləlek tullayıb yenə döñəcəymizə işarə, him etmirikmi? Təkcə bumu payız? Heç deməzdim...

Mənim payız tabloma yaraşan gözəl - payızı bütün cəalarlarıyla gözəlləşdirən sevgidi, eşqdi, Məhəbbət - Məhəbbət Dəmirçiyeva barlı-bəhrəli payızdı, belə desək onun həyat vəsiqəsi verib öyrətdiyi tələbələri cəmiyyətimizin ən qiyamətli barı, ən gözəl bəhrəsidi...

onun səlis danışığı, obrazlı çıxışları, hamidan gizlətdiyi xəlvəti şeirləri də elə payızın rəngidir, payız ətridir, payızın nəfəsidir... Həm də... Həm də...

İşı, peşəsi, sənəti soyadından keçərlə olub polad intizamı, dəmir iradəsi - bütövləşən, haqqın, ədalətin, düzlüğün yolunda zaman-zaman haqsızlığı, əyriiliyi qılınc kimi kəsən biri olsa da, əqidəsi, mənliyi, kimliyi, iç dünyası ve görünməyən tərefləri ilə öz adına güzgütutan bir insandır Məhəbbət xanım...

Əslindən, nəslindən, nəcabətindən nəyi götürüb, onu da ötürüb ətrafına, gördüklerinə, bildiklərinə.

Dünyaya xeyirxahlıq, xeyriyyəcilik, yaxşılıq üçün gelib bəlkə də... Hər kəs öz adındakı mistik mənəni sərgiləyər bu dünyaya... Məhəbbət xanım da eləcə. Tanrı insanlara adı da öz alın yazuşuna, ona ötürdüyü missiyasına uyğun göndərir həm də. Məhəbbət xanım da ancaq sevgi üçün, məhəbbət üçün gelib bu dünyaya. Peşəsinin 30 ilini, ömrün 60 ilini misqal-misqal, qram-qram insanlara xeyirxahlığı, işığa, nura, sevgiyə, haqqa, ədalətə xərcləyən Məhəbbət xanımdan hələ umuruq, hələ küsürük, hələ də o işığı, o istəyi, o sevgini istəyirik... Umuruqsa onda umudlarımıza kəsmədiyimiz Uca Rəbbimizdən istəyək və diləyək ki, bizim Məhəbbətimizdən verdiklərini almasın, o sevgisini, məhəbbətini, lütfünü kəsməsin ki, ona açılan qollar güllər, Çiçəklərə açılsın, ömrün 60-da, həm də payızında yaylaq kimi yamyaşıl olsun Məhəbbətimiz... Alım olmayı asanlaşan, insan olmayı çətinləşən dünyamıza açılan qapılardan təki göy bənövşə nazında, bir aq quş avazında, arxaşınca baxa-baxa qalan yazuş da özündən keçib Məhəbbət xanım kimi insanlar gəlsin... gəlsin üzü payıza gəlsin, gəlsin üzü 60-a gəlsin... təki gəlsin, gəlsin... bizim də təpərimiz olar yəqin ki, onun qənşərinə çıxbı da deməyə - 60 mübarek Məhəbbət xanım!!! Ömrün qızılı, həm də payızı mübarək!!!

P.S. Mən payızı çox, çooooox sevirəm. Bəlkə o üzdəndi ki mən sizi çox sevirəm. Çünkü mənim payız rəngli şeirim, payız qoxulu gülüm, payız ətrili Çiçəyimsiniz...

**Çiçək Mahmudqızı
Gəncə -2017-bir payız günü.**

işqdən, bu yaxşılıqdan dünyaya sevgi doğur, eşq doğur, Məhəbbət gelir...

Gelir... 1957-ci ilin payızından, Qazağın Daş Salahlı kəndindən bir qız üzü bu dünyaya insanlara isti sevgi, qaynar məhəbbət ötürməyə gelir... Payızın son ayında, elə payıza bürünüb gelir...

Əslində o bütün varlığı ilə mənim üçün bir payız tablosu, payız əsəridi. Payız deyəndə durnaların köçüyədimizə düşər, payız deyəndə ağacların yarpaq tökümüyədimizə düşər, bir az yağışı, bir az çiçgini, bir az nisgili, bir az da qəm boxçalı xatirələri yadımıza düşər. Düşsün

Məhəbbət Dəmirçiyeva qızılı payızdı - onun dünyamıza verdiyi iki övladı - Həbib və Tural (onların da övladları) insanlara və insanlığa yaraşan qızılı hədiyyəsi, töhvəsi...

Məhəbbət Dəmirçiyeva toylu-büsəsatlı payızdı - hansı məclisə gələrsə orda bir coşğu, bir istilik yaranan, bir sevgi, bir məhəbbət gətirən, demək-gülmək, əylənmək, zamanın sərt axarından nələrisə qazandıran yaşamaq həvəsi, dünyası - anası Reyhan ananın sevdiyi kalağayasına bürünüb də toyalarada oynamağı özühəyata çağrışdı, toya-büsata səslenmişdi...

Məhəbbət Dəmirçiyeva həm də dalğın, içiñə bükülən, bəzən hamidan qaçan, gizlənən, nisgilli, üz-gözündən şeir yağan, otruşu, duruşu, bütün varlığı ilə yerə-göyə siğmayan, dəli bir şair obrazlı payızdı - o üzdəndi ki,

Əzizimiz Mehəbbət xanıma aid ürək sözlərimdə bu adı təsadüfən seçmədim-yəni "Avey qızı". Avey dağının qucağında boy-a-başa çatan, hər gün ona baxa-baxa boy atan, səhər, axşam salamladığı ucalığa bənzədi bir zaman özü də. Gördü ki, dağlar əzəmətlidi, vüqarlıdı, mətindi. Tərixin sırr yeridir, ləl, xəzinə dürr yeridir. Aveyə baxdıq-ca özü də sehirləndi, mehirləndi Məhəbbət xanım. Əhd-peyman bağladılar, ilqar bağladılar; - yanına sənə layiq övlad kimi qayıdadəm, - dedi. O vədinə əməl etdi, Aveyi müjdələdi. Aveyin göz yaşları sevincdən leysana döndü "Damcılı"-da. Ona məhəbbətli Məhəbbət övladını yanına çağırıldı: - "Damçılı" da üzünü yu, nurlan, durulan, dedi.

Bəli, "Avey qızı" hələ də Ata öyüdünү, nəsihətini unutmur. Nurlandığı, durulduğu bir kənddən başlanan cığırla yolların qovşağına qovuşdu, elmin zirvələrinə yol aldı. Öz sahəsində birinci oldu. Uğurların bol olsun, "Avey qızı"-Məhəbbət xanım!

*Fəridə Ləman,
şair, publisist*

"AVEY QIZI"

Mərdliyin, sərtliyin Aveyə bənzər,
Mahalın sonası, ay "Avey qızı"!
Sözün cəsarətli, duruşun mətin,
Mahalın anası, ay "Avey qızı"!

Elmin zirvəsində at çapırsan, at,
Zirvələr üstündən zirvələrə çat.
Çoxu heyranlıqdan bax qalıbdı mat,
Mahalın gur səsi, ay "Avey qızı"!

Zinətin kitablar, varın kitablar,
Sorsaq hal-əhvəlin yenə kitablar.
Yansın yollarında sönməz çıraqlar,
Mahalın mirası, ay "Avey qızı"!

Adı Məhəbbətdir, özü məhəbbət

Qazax ürəkli böyük qadın, professor, el anası, şərəfli müəllim, böyük alim, gözel insan Məhəbbət xanım, büdünya-ga gəlmişin mübarək...

O qədər Böyüksən ki, vəsf etmek üçün qüdrətim bu qədər yetdi...

Mən də bu şeirlə təbrik edirəm. Şeir qədər ömrün olsun, canımm Məhəbbət xanım.

Cığatel

MƏHƏBBƏT QADIN...

Elə mehribandır, elə həlimdir,
xisləti, amali mərhəmət qadın.
Sözüne müntəzir, dilinə hakim,
ilk sözü, son sözü ədalət qadın.

Haqqın carçısıdır, məsləyi duru,
aləmə nur saçır üzünün nuru.
Zərif duyguları, polad qüruru,
Qazaxda doğulub, şeriyət qadın.

Özündən ağırdır ciynindəki yük,
tükənməz qüdrətli, soyu-kökü türk.
Uşaqla uşaqdır, böyükə böyük,
incə təbəssümlü, xoş ülfət qadın.

Cığatel, vəsf elə, yaz, bu həqiqət,
dahilər yetirib ulu səltənət.
Adı Məhəbbətdir, özü məhəbbət,
təpədən-dırnağa məhəbbət qadın!

Əziz bacım, doğum günün mübarək olsun!

Məhəbbət xanımla mənim münasibətimin, yaxınlığımın dostluğumun tarixi az qala elə yaşadığımız ömrümüz qədərdir. Onunla bağlı o qədər xatırələrim, acılı-şirinli günlərimiz olub ki, saymaqla bitməz. Məhəbbət xanımın çılgınlığı, təbiiyyi, ötkəmliyi elə uşaqlığından, tələbəliyində necə idi hełə də elə qalmaqdadır. Bax elə buda Məhəbbət xanımın bö-

yüklüyünə, sadəliyinə dəlalət edir. Mən həmişə onu təəssübkeş, qayğıkeş bir dost kimi xatırlayıram. Tələbə vaxtı milli məsələlərdə həmişə ermənilərlə, ruslar və malakanlarla dava-dalaş edərək onlara öz yerlərini göstərirdi. Bütün bunlar Məhəbbət xanımın gəncliyində qalan xatırələrdəndir.

Bu gün isə Məhəbbət xanım sözün həqiqi mənasında ölkəde sayılabilir, böyük nüfuzlu sahib elm insanı, professordur. Onun qocaman ali təhsil müəssisəsində rəhbərlik etdiyi kafedra savadlı və ləyaqətli hüquqşunaslarının yetişməsində böyük rol oynayır. Məhz bu işlərin önündə isə Məhəbbət xanımın savadının, biliyinin, bacarığının dayanlığı şübhəsizdir. Həmcinin Məhəbbət xanımın ciyəparaları olan Həbib və Tural da bu gün böyük şərəf hissi ilə valideynlərinin yollarını davam etdirirlər. Uğurları bol olsun!

Səmimi etiraf edim ki, ömrünün kamillik dövrünə qədəm qoyan professor Məhəbbət Dəmirçiyanın 60 yaşından tamam olduğuna inanmırıam. Çünkü bu çılgın xanım hełə də mənim gözümde 20-30 yaşlarında olduğu kimidir. Onun hər il qazandığı uğurları onun ömrünü daha da cavanlaşdırılmışdır. Bax bu da Məhəbbət xanımın böyüklüyüdür.

Doğum günün, 60 illik yubileyin mübarək olsun, əziz bacım!!!

*Dərin hörmətlə,
Məlahət Qurbanova*

60-in mübarək, aydın adam!

Müəllimik... Peşəmiz, amacımız səmti-nə, hədəfinə, yönünə yönəltməkdir, bacarığımız qədər. Həmişə gənc nəslə bilik-bacarığımızdan, təcrübə-mizdən aşılamığa çalışırıq. Sağlam cəmiyyət, hüriyyət namine gecə-gündüz düşünmək həvəsində qalmağa çalışırıq. Daima uşaqların, gənclərin cəmiyyət arasında, ziyali-zəkəli, zirək, çevik olmalarını istəyirik.

Mən, xüsusən, qız uşaqlarının savadlı olmasına, təhsillərini davam etdirməsinə üstünlük verirəm. Savadlı, zəkəli, xanım-xatın analar cəmiyyətin, dövlətin himi-bünövrəsi, sütunu, vuran ürəyidir, məncə! Qadınlar həmişə cəmiyyət arasında olsalar daha faydalı olarlar. Onların, həm də, evdarlığı sərli-səmətli olur, yarlı-yaraşıqlı, xeyirli-bərəkətli olur.

Məhəbbət müəllimə bu timsallı xanım-xatın qadınlarımızdan, analarımızdan! Fəxr olunmalı adam kimi adam, müəllim kimi müəllim, elmi, zehni, düşüncəsi, tərzi, səmtisualı bəlli Allah övladıdır!

Əzizimiz, canımız-ciyərimiz professor Məhəbbət xanım Dəmirçiyanın 60 yaşı tamamlanır. Bu yaş onun Allahla arasındaki rəsmi yaşıdır! Bizim gözümüzdə gənc, zi-

rək, zəki, yumşaq, həlim, nur kimi, dür kimi, su abırkı, dağ havalı bacımızdır!

Zəng edirəm- Alo! Hay can! Qurban olaram elə, Mübariz, sənsənmi? Başına dönərəm sənin! Buyur, eşidirəm canım eloğlum, şair qardaşım! Bax, bu onun tərzi, dainişiği, ləmsi-ləhcəsidir!

Canım Məhəbbət xanım, qısa da olsa, ürəyimdən uça-uça gələnləri deməyə çalışdım, vaxtınızı çox almaq istəmədim... Balaca bir şeir parçasını da Size və sizi sevənlərə ərmağan edirəm. Mübarək yaşını tebrikləyir, sizə ən ali arzularımı ismarlayıram!

*Sən ki, mənim qız qardaşım,
Bacımsan, həm də bacımsan!
Başımın üstündə başım,
Tacımsan həm də tacımsan!*

*Buldum öyünə-öyünə,
Ağdim söyünə-söyünə!
Qapımsan könül öyünə,
Bacamsan, həm də bacamsan!*

*Mübariz, duanı eylə,
Ərşinə, göyünə söylə!
Duyanım, bilənim-böylə
Xocamsan həm də xocamsan!*

*Mübariz Qaragözü
Şair, publisist, jurnalist,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü*

Hüquq elmində mülki hüquq və mülki proses-sual hüququn ən mürəkkəb və çətin sahələrdən biri olduğunu desəm yeqinkin, yanılmaram. Bu-nu hüquqşunas alimlərdə təsdiqləyə bilərlər.

Hüquqşunas ixtisasında təhsilini başa vurmuş və gələcək elmi yolunu seçmiş məzunlar arasında seçim zamanı mülki hüquq və mülki prosessual hüquq sahəsini seçən gələcək elmi fəaliyyətini bu sahəyə həsr edən şəxslər azlıq təşkil edir.

Bunun da əsas səbəbi yuxarıda qeyd etdiyim kimi bu sahənin cəmiyyət-də vacibliyi, mürəkkəbliyi və çətinliyidir.

Bu elm sahəsini seçən hər bir şəxs-dən yüksək səviyyə-də elmi biliyə və idra-ka malik olmaqdan savayı yüksək analitik elmi düşüncəyə, möhkəm iradəyə və eyni zamanda böyük cəsarətə malik olmaq tələb olunur.

Bəlkə də bunun əsas səbəbidir ki, bu sahədə alimlərimizin sayı digər hüquq elm sahələri ilə müqayi-sədə azlıq təşkil edir.

Haqqında daniş-a-cağımız alim həqiqi mənada əsl cəsarət və fədakarlıq göstər-ərək bu mürəkkəb elm sahəsini seçərək bu sahədə elmin zirvəsinə yüksəlmışdır. Bu fədakar cəsarəti və dəyərli alim hüquq elmləri doktoru, professor Dəmirçi-yeva Məhəbbət Dəyirmən qızıdır.

Professor Dəmirçiyeva Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirdik-dən sonra vətəndaş cəmiyyəti üçün zəruri olan elm sahəsini seçmişdir. Bu elm yolu-lunda yüksək irade, mətnlik və cəsarət nü-mayış etdirərək bu mürəkkəb elm sahə-sində coxsayılı nailiyətlər, uğurlar qaza-naraq Zirvəye yüksəlmışdır.

Professor Məhəbbət xanım son də-rəcə zəngin bir həyat yolu keçmişdir. Bütün şüurlu həyatını Azərbaycan hüquq elminin inkişafına həsr etmiş professor Dəmirçiyeva uzun illər ərzində bu elmi istiqamətində apardığı çox sa-həli dəyərli elmi-tədqiqat işləri artıq bu gün öz bəhrəsini verməkdədir.

Professor Məhəbbət xanımın Mülki və mülki proses sahəsində yazdığı coxsayılı fundamental elmi əsərləri xüsusilə dərslikləri, dərs vesaitləri, monoqrafiyaları, elmi məqalələri hüquqşunaslıq ixti-sasında təhsil alan tələbələr magistrləri, doktorantları üçün eyni zamanda elmi pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olan profes-sor-müəllim heyeti tərəfindən tədris

prosesində və elmi tədqiqat işlərində geniş istifadə olunur.

Xüsusilə qeyd etməliyəm ki, profes-sor Məhəbbət xanımın elmi əsərləri və elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri prakti-kada geniş istifadə olunur.

Uzun illərdir ki, professor Dəmirçiyeva Məhəbbət Bakı Dövlət Universitetində elmi pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olur. Onun yetişdirdiyi çoxsaylı məzun müte-xəssis orduzu bu gün hüquq mühafizə

bir şəxs kimi vicdanla, namusla Azərbaycan dövlətinə və dövlətçiliyinə xid-mət etmişdir.

Professor Məhəbbət Dəmirçiyeva gözəl bir ailənin xanımıdır, eyni zaman-da nümunəvi bir əsl azərbaycanlı ana-dır. Onun böyüdüyü boy-a-başa çatdır-dığı nümunəvi təbiyə verdiyi övladlar onun ailənənəsini layiqincə davam et-dirməklə bərabər eyni zamanda azərbaycan cəmiyyətində bu gün layiqli yer tutublar.

Məhəbbət xanım işlədiyi doğma kol-lektivdə - Bakı Dövlət Universitetində bö-yük hörmət və ehtira-ma malik olmaqla bərabər, eyni za-manda, Azərbaycan elmi ictimaiyyəti ara-sında böyük nüfuza malikdir. Mənim də ona qarşı böyük hör-mətim, ehtiramım və səmimi münasibətim vardır. Bu səmimi qəlbən, ürəkdən yazdıqlarında bunun bariz nümunəsidir.

Professor Məhəbbət Dəmirçiyeva ömrünün ən gözəl dövrünü yaşayır. El-mi ictimaiyyət tam əmindir ki, bundan sonra da Məhəbbət xanım hüquq elmi-nin inkişafı üçün çoxsaylı töhfələr ver-əcedir. Azərbaycan xalqına və dövlətinə sədaqətlə öz elmi fəaliyyəti və nümunə-vi vətəndaşlıq mövqeyi ilə sədaqətlə xidmət edəcəkdir.

Ulu Tanrı insanlara hə-mişə göstərdiyi yaxşı xid-mətlərə görə layiqli mükafatı verir. Professor Məhəbbət xanım da bundan sonra da Ulu Tanrıdan öz layiqli eməllərinə və xidmətlərinə görə layiqli mükafatını ala-caqdır.

Ona möhkəm can sağlı-ğı, uzun ömr, xoşbəxtlik, səadət, elmi yaradıcılıq fə-aliyyətində yeni-yeni uğurlar ve nailiyət arzulayram.

**Dərin hörmət və ehtiramla,
İbrahim Oruc oğlu Quliyev
Milli Aviasiya Akademiyası-
nın “Hüquqşunaslıq”
kafedrasının müdürü h.e.d.,
professor**

orqanları ilə bərabər digər sahələrdə de ugurla fəaliyyət göstərərək müstəqil Azərbaycan dövlətinin siyasi və iqtisadi qüdərətinin möhkəmləndirilməsində fəal iştirak edirlər.

Eyni zamanda professor Məhəbbət xanımın yetişdirdikləri məzun mütəxəssisler azərbaycandan kənarda da ugurla fəaliyyət göstərərək azərbaycan dövlətini və azərbaycan xalqını layiqince təmsil edərək xalqımızın nəyə qadir olmasının nümayiş etdirirler.

Professor Dəmirçiyevanın rəhbərliyi altında çoxsaylı alımlər orduzu da yetiş-dirmışdır. Bu gün onun yetişdirdiyi alımlər Azərbaycan hüquq elminin inkişafı üçün öz xidmətlərini göstərirler.

Məhəbbət Dəmirçiyevanın keçdiyi həyat yoluna nəzər salıqlı şahidi olursan ki, Ulu Tanrıdan ona verilən bir ömrü o təkcə özü üçün yaşamamış, şüurlu həyatını azərbaycan elminin və təhsilin-in inkişafına həsr etməklə bərabər eyni zamanda bütöv Azərbaycan dövləti-nə və Azərbaycan xalqına sədaqətlə xidmətə həsr etmişdir. Professor Məhəbbət xanım öz fəaliyyətində həmişə vətəndaşlıq mövqeyini öz şəxsi mara-ğından üstün tutaraq yüksək ictimai tə-fəkkürə və siyasi yetkinliyə malik olan

İki Məhəbbət, biri şən, biri ciddi

Prof. Dəmirçiyeva:

Yersiz güldürənlər işi əyiblər,
"Ağlaşan yanında otur"- deyiblər.
Gərk irağ olsun bizdən eyiblər,
Hər şeyin sonu var, Məhəbbət xanım.

Məhəbbət xanım:

Yaxşı, bezmədinmi dünyani dərkdən,
Ali düşüncədən, ali bilikdən?
Hər zaman hüquqdan, dövlətçilikdən
Deyib-danışırsan, ay professor.

Prof. Dəmirçiyeva:

Kimi danlayırsan, xanım, kimi- sən?
Özün də sadəlövh uşaq kimisən.
Haqqın düz yolunu seçənə əhsən,
Onu soracaqlar, Məhəbbət xanım.

Aldı Zaman həzrətləri:

Sizin ikiniz də bir ürəksiniz,
Bir olan ürəyə birgə yar olun.
Hər zaman, hamiya çox gərəksiniz,
Bax belə bir canda bərqərar olun!

Bir cismin iki dünyası günlərin bir günü- 60 yaş ərəfəsində üz-üzə gəldilər. Bunlardan biri həmin canda yaşayan çox sadə, deyib-gülən, Qazağın şən qızı Məhəbbət xanım, o biri isə yenə həmin canda yaşayan BDU-nun Hüquq fakültəsində kafedra müdürü, professor, ciddi, zəhmlili dövlət adımı prof. Dəmirçiyevadır.

Aldı görək Məhəbbət xanım nə dedi:

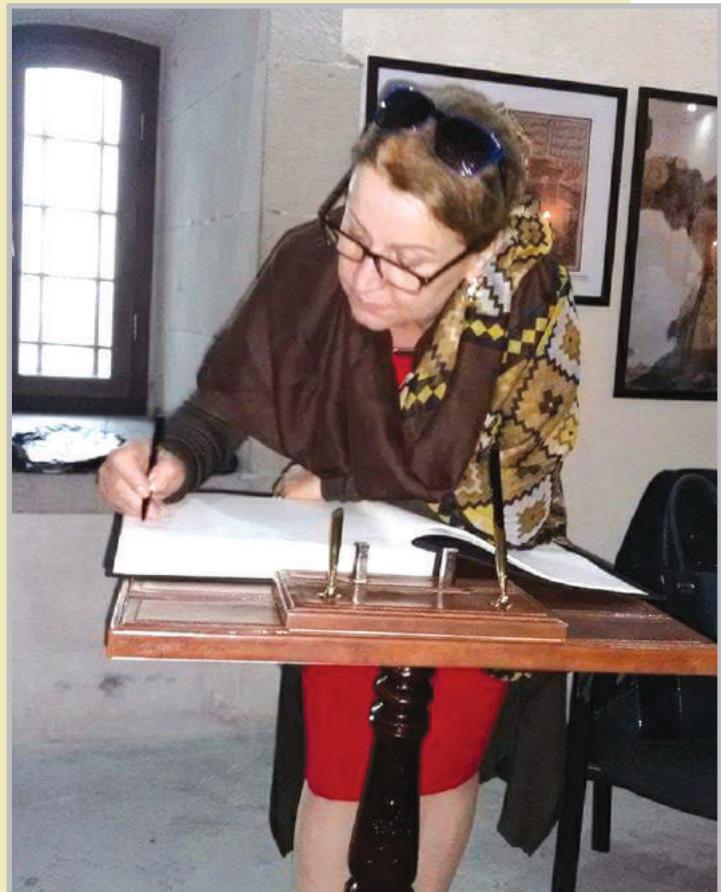
Bağlıyam Vətənə, vurğunam elə,
Süzərəm toylarda mən gülə-gülə.
Safam, sadəliyim düşübdür dilə,
Onu Allah verib pay, professor.

Aldı dübare prof. Dəmirçiyeva:

Bil, haqqı qoruyur ciddi adamlar,
Yoxsa çin olarmı arzular, kamlar?
Mənim də qəlbim var, doğmalarım var-
Nəvədi şirin bar, Məhəbbət xanım.

Məhəbbət xanım:

Yan-yana düzülür yetim kəsirlər,
Kəsiri olanlar tır-tır əsirlər.
Sıxıldı üzəklər, çatdadi sərlər,
Yoxdu bu sərtliyə tay, professor.

Dastanı söylədi Rəfail İncəyurd

Əziz Anam!

Sənin oğlun olmaq həmişə fəxarət duyduğum, adını şərəflə daşıdım, lakin məsuliyyətini hər daim hiss edərək qurur duyduğum hissdir. İllər boyu səndən öyrəndiklərim istər elmdə, istərsə də şəxsi həyatımda mənim üçün yaşıq işiq olmuş, yolumu aydınlatmışdır. Sən təkcə məni boyanın başa çatdırıb, məni böyüdən ana yox, ən yaxın dostum, sirdaşım, müəllimim oldun. Bu gün əldə etdiyim hər bir uğurun arxasında sən varsan. İstər mən, istərsə də Həbib sənin illərlə əziyyətinin bəhrəsiyik. Bizi biz edən, bütün nəaliyyətlərimizin səbəbkəri sənsən!

Uzaqqorən, təmkinli, səbirlə, ağıllı məsləhətlərinle cavan yaşında təkcə bizim ailənin deyil, bütün nəslin ağsaqqalına çevrilidin. Oğul anası olmaq çox çətindir.. Sən heç vaxt asanı seçib zəif qadın, zəif ana, zəif həyat yoldaşı olmadın, Ana! Buna görə Sənə minnətdaram! Daim mənim arxam, güvəne biləcəyim ilk və tək ünvan oldun. Sənin iradən, möhkəmliyin, nəvazışın bizim üçün atamızı vaxtsız itirdikdən sonra da yegane təselli oldu.

Adəti üzrə səbəbkərin arzusun, istəyin öyrənib onu yerinə yetirməyə çalışılar. Lakin bu gün mən, Səndən bir şey istəyirəm.. bizi heç vaxt sənsizliklə imtahana çəkmə! Həmişə ailənin, övladlarının, nəvələrinin başı üstündən eksik olma! Tək arzum qızım-balaca Məhəbbətin nənəsi tək gözəl bir insan kimi böyüməsi, sənə bənzəməsidir. Yüz yaşa, əziz Anam!

*Tural Hacıbəyli,
oğlu*

Doğum günün mübarək olsun, canım anam

Ana müqəddəs varlıqdır. Ananın əli dəyən hər şey gözəldir, ananın ətri olan hər bir şey gözəldir. Analar həyatımızın ən müqəddəs varlığı, ən ülvi canlısıdır. Analarımızın qəlbində idraka sığmayan bir mərdlik, səbir və dözülmə vərdir. Bu mərdlik və dözümlülük qarşısında, bu ülvi məhəbbət qarşısında biz hamımız baş əyir, səcdə qılırıq.

Hər il noyabr ayının 10-u bizim ailəmizdə ən əlamətdar günlərdən biridir. Çünkü bu gün mənə bu dünyada hamidan əziz və doğma olan gözəl anam-hüquq elmləri doktoru, professor, BDU, Mülki Hüquq fakültəsinin kafedra müdürü Dəmirçiyyəva Məhəbbət xanımın ad günüdür.

Əlbəttə ki, hər bir insan üçün ana əvəzolun-

Bütün sevgilər unudular, yalnız ana sevgisindən başqa

maz varlıqdır və hər birimiz anamızı sevirik, ancaq mən səni təkcə ana kimi yox, ürəyitəməz bir qadın, sədaqətli bir dost, etibarlı bir sirdaş və sössüz ki, ən dəyərli bir müəllimim olaraq sevirem.

Anacan, bu gün sənin ömrə kitabına daha bir vərəq də əlavə olundu. Həyat ağacının saralmış bir yarpağı da qopdu və öz sonsuzluğununa qovuşdu. Bu gün sən ömrünün tam 60 ilini arxada qoydun.

İnsan həyatının ən xoş günlərindən biridir onun doğum günü. Həyatda sənə ən çox arzuları bu gün diləyirəm. Mən hər zaman Allahdan arzu etmişəm ki, valideynlərimin mənə etdiklərini, onların əziyyətini qarşılıqsız qoymayım, onların başını aşağı əydirməyim. Bu həyatda mən hər zaman valideynlərimin başını uca eləməyə çalışmışam. Əziz anam, bu gün doğum gününde Allahdan sənə, bütün ailə üzvlərimizə, sevdiklərimizə can sağlığı istəyirəm.

Səni 60 illik yubileyin münasibətə ürəkdən təbrük edirəm, əziz anam. Bu həyatda tək arzum odur ki, Allah səni başımızın üstündən eksik etməsin. Həyatın bütün gözəl anları sənə hədiyyə olsun, anacan. Çünkü sən bu həyatda bütün gözəlliklərə layiqsən. Allahın sənə bəxş etdiyi o gözəl gülüş həc bir zaman üzündən eksik olmasın. 100 yaşayasan çiçək qoxulu anam mənim.

*Həbib Hacıyev,
oğlu*

Şərəfli alim ömrü

Təsəvvüf nurunun çırqlarından biri, islam dünyasının məşhur sufiilərindən olan Həllac Mənsur hələ IX yüzildə deyirdi ki, bir şeyi dərk etmək - sadəcə onun özünü deyil, həm də bu şeydə təcəlli edən MÜTLƏQİ görməkdir. Mütləq isə heç bir şeydən asılı olmayan, bütün mövcudiyəti özündə əks etdirən və onu yaradan əbədi, sonsuz, şərtsiz, bitkin və dəyişməz subyekti ifadə edir.

Mütləqiyyətin şəriksiz sahibi Tanrıdır. Tanrı yaratdıqları varlıqlara da bu əsrarəngiz xüsusiyyətlər bəxş etmişdir. Yaradan yer üzünün əşrəfi olan insana isə daha çox mütləqiyyət sahibliyi vermişdir. İnsanlar dünyaya fərd kimi gələrək, şəxsiyyət kimi formalaşıb kamillik məqamına ucalırlar. Bu yola isə müdrik, kamil insan yolu deyilərək, digərlərinə nümunə kimi göstərilir.

Ömrünü, illerini elmə, təhsilə, təlim-tərbiyəyə həsr etmiş kamil insanlardan biri də həyatının en gözəl çağında 60 illiyini qarşılıyan hüquq elmləri doktoru, professor Məhəbbət Dəmirçiyevadır.

10 noyabr 1957-ci ildə Qazax rayonunun Daş Salahlı kəndində Dəyirman kişinin ailəsində dünyaya göz açan körpə Məhəbbətə Tanrı hər türlü ailə xoşbəxtliyi vermişdi. Atası kənddə və rayonda sayılıb-seçilən, nüfuz sahibi olan kişilərdən biri idi. Bu xoşbəxtliklər içinde böyüyen Məhəbbət xanım 1964-1974-cü illərdə Daş Salahlı kəndində 1 №-li orta məktəbdə təhsil alır. Orta məktəbdə çalışqanlığı və gözüaçıqlığı ilə seçilən Məhəbbət xanım məktəbi bitirdikdən sonar atasının arzusu və özünün istəyi ilə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinə qəbul olur. 1976-1981-ci illərdə Universitetdə təhsil alan Məhəbbət xanım Universiteti bitirdikdən sonra təyinatla Türkmenistan SSR Nəbet-Daq şəhərinə göndərilir. 1981-ci ildən 1987-ci ilədək gənc mütəxəssis kimi bu şəhərdə çalışmışdır. Məhəbbət xanımın hüquq elmininə olan marağının onu bu sahədə

tədqiqatlar aparmağa sövq edir və o, 1987-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin hüquq fakultəsində çalışmağa başlayır. Uzun illər ərzində elmin sirlərinə yiyələnmək üçün o, çoxlu araşdırımlar aparır. Onun elmi işlərinin bir hissəsi ölkədən kənarda yerinə yetirilmişdir. O, 1996-ci ildə Tbilisi Dövlət Universitetində "Ailədə uşaqların tərbiyəsinin hüquqi və sosial problemləri" mövzusunda namizədlik dissertasiyasını müdafiə edərək hüquq elmləri namizədi alimlik dərəcəsi alır. Bundan sonra da elmi-pedaqoji fəaliyyətini uğurla davam etdirən Məhəbbət xanım ictimai-sosial fəaliyyətlə də ciddi məşğul olur. Əsas elmi tədqiqat sahəsi ailə hüququ məsələləri olduğundan onu cəmiyyətdə hər kəs daha yaxşı tanıyardı. O, mütəmadi olaraq mətbuatda, televiziya və radioda tez-tez çıxışlar edərək sadə vətəndaşların üzləşdikləri problemlərlə bağlı qanunvericiliklə tənzimlənən məsələlərdən danışır, ona ünvanlanan çoxsaylı suallara və problemlərə aydınlıq getirir. Azərbaycan Respublikasının birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondu-nun prezidenti, YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində hər bir ailə, xüsusən də qadınların və uşaqların hüquqlarının qorunması

istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi digər dövlət qurumları ilə və ölkədə fəaliyyət göstərən QHT-lərlə birgə proqramlar hazırlayıb layihələr həyata keçirir. Bu tip layihələrin və proqramların həyata keçirilməsi zamanı hüquqi məsələlərdə, elmi mülahizələrdə daim öz kömək və məsləhətlərini əsirgəməyən professor Məhəbbət xanım Dəmirçiyeva hər zaman öz aktivliyi ilə fərqlənen alimlərdən olub. O hər zaman övladlarına, tələbələrinə və yoldaşlarına bir şeyi yüksək forumada anlatmağa çalışır: "Layiqli və ləyaqətli vətəndaş olmayı". Ona görə də Məhəbbət xanımın bütün əməlləri, işləri, fəaliyyəti dövlətimizin inkişafına xidmət edən sağlam düşüncəli, sağlam ruhlu, savadlı vətəndaşların yetişdirilməsinə yönəldir. Bu yöndə müvafiq dövlət qurumları ilə six işləyen Məhəbbət xanımın bir çox təklifləri də nəzərə alınmışdır. Bu təkliflər təbii ki, Məhəbbət xanımın elmi araşdırımları sayesində ortaya gəlmişdir. Ona görə də daim ömrünü elmi-pedaqoji fəaliyyətə, istimai-sosial sferanın problemlərinin hüquqi həllinə həsr edən, peşəkar hüquqşunas Məhəbbət xanım yenidən dissertasiya üzerinde işləyərək, növbəti elmi ada iddiyalı olmuşdur. O, 2003-cü ildə yenə də Tbilisi Dövlət Uni-

versitetində "Azerbaycan Respublikasında nigah hüquq münasibətlərinin aktual problemləri" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək hüquq elmləri doktoru elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür. Onun aldığı hüquq elmləri doktoru diplomu 2008-ci ildə Azerbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası tərəfindən nostrifikasiya olunmuşdur. Hüquq elmləri doktoru, professor Məhəbbət xanım Dəmirçiyeva Azerbaycan hüquq elmində öz sahəsinin ilk qadın elmlər doktorudur. O, uzun illerdir ki, qoca-man ali təhsil müəssisəsi olan Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin Mülki hüquq kafedrasının müdürü vəzifəsində çalışır. Onun "Mülki hüquq", "Ailə hüquq", "Mülki prosessual hüquq", "Müqayisəli mülki prosessual hüquq", "Ayri-ayrı kateqoriya mülki işlərə baxılmasının prosessual xüsusiyyətləri", "Subyektiv hüquqların məhkəmədə müdafiəsi" üzrə apardığı mühazirə və seminarlar tədqiqat işləri olaraq 50-yə yaxın elmi, elmi-publisistik məqalənin, bir monoqrafiyanın, altı dərs vəsaitinin mövzusu olmuşdur. Onun yazdığı kitablar hüquq fakültəsinin tələbələri, magistr, aspirant və müəllimləri üçün böyük dəyər və qiymətə layiq görülərək tədrisde geniş istifadə olunur.

Ömrünü, həyatını elmə, müəllimliyə həsr etmiş qeyretli və şərəfli vətəndaş professor Məhəbbət xanım Dəmirçiyeva həm də gözəl ailə başçısı, ləyaqətli anadır. O, iki oğul anasıdır.

Ötkəm, mərd, meğrur olan Məhəbbət xanım bu gün də yüksək əhvalla, yorulmaq bilmədən elm, təhsil yolunda çalışır. Tələbələrinə hüquq elminin dərinliklərindən məlumat verir. Cəmiyyətin temel principlərində bərqərar olan ailə institutlarının formallaşmasına bütün imkanları daxilində var qüvvəsi ilə işləyir. Həm də professor Məhəbbət Dəmirçiyeva bütün varlığı ilə yaşıdığı 60 illik həyatında milləti-nə, dövlətinə, Qazağa, Daş Salahiliya bağlı bir şəxsiyyət kimi ömrün kamillik zirvəsinə doğru irəliləyir.

Yusif Aliyev

*Azerbaycan Dövlət Pedaqoji
Universitetinin Elm və innovasiyalar şöbəsinin müdiri, dosent*

Hörmətli Məhəbbət xanım, Sevimli müəlliməmiz,

Sizinlə tanışlığımız Bakı Dövlət Universitetinə magistr kimi qəbul olduğumuz vaxtlara təsadüf edir. Bizi məzə çıx mehriban gülərüz davranmağınız, səmimiyyətiniz bir müəllim və bir insan kimi daima xoş təəssürat yaratmağınız həmişə yaddaşımızda xoş bir xatıra olaraq qalır. Sizə hər birimizin, bütün tələbələrin xüssəsi hörməti var, hər birimizə o qədər xoş, o qədər doğma yanaşmısınızki, bu münasibətiniz üçün həmişə Sizə minnətdar olacaqı.

Ən həyacanlı vaxtlarımızda, görə-sən necə olacaq deyə düşündüyüümüz məqamlarda yanımızda olmusunuz. Dissertasiya müdafiəmizə hazırlaşdı-ğımız o günlərdə bizim ən yaxın dəstəkçimiz və köməyimiz olmusunuz.

Bir tələbə üçün müəlliminin dəstəyi və güvenməsi çox önemlidir, biz Sizden həmin dəstəyi görmüşük.

Bütün xoş günlərimizi bizimlə bö-lüşmək istəyiniz, yanımızda olmanız bizim üçün çox sevincvericidir.

Sizə nəqədər böyük hörmət və reğbət, sevgi bəslədiyimizi bilirsınız, bizim üçün çox ezsizsiniz.

Hər birimiz üçün dəyərli insansi-nız, bizə olan münasibətiniz o qədər

gözəldir ki, hər bir tələbənizə bir şəx-siyət kimi yanaşaraq onu gələcəyə ruhlandırırsınız. Bir cəmiyyətdə ki, gəncləri həyata ruhlandıran, irəliyə ümidi baxmağa səsləyen Sizin kimi insanlar var, deməli bu cəmiyyətin parlaq bir gələcəyi var .

Sizin məsləhətlərinizi, dəyərli söz-lərinizi həmişə xatırlayıraq. Çətin mə-qamlarda bizə danışdığınıza həyat tə-crübələriniz köməyimizə çatır. Sizin timsalınızda bütün çətinliklərlə mübarizə aparıb qalib gəlməyi öyrənirik.

Səmimiyyət o qədər önəmlı bir dəyərdir ki, Siz o səmimiyyəti bizə göstərmişsiniz. Bunun üçün Sizə ürəkdən təşəkkür edirəm.

Məhəbbət xanım, Sizi sevən insanlar çoxdur, arzu edirəm ki, həmişə sevdiyiniz və Sizi sevən insanların əhatəsində olasınız.

Sizə həyatın ən gözəl nemətlərini arzu edirəm, ürəyinizdən keçən bütün gözəl arzularınızın gerçək-ləşməsini dileyirəm.

**Hörmətə,
Zərnigar Əliyeva**

60 il - Şərəfli, kəşməkəşli, şöhrətli və qururlu bir ömür yolu!

Həyatda hər şey bir-birindən fərqləndiyi kimi, insanlar da bir-birinə bənzəmirlər. O adam təbii və gözəl olur ki, onun xarakteri, əməli başqalarından fərqlənir.

Məhəbbət xanım! Məhz siz də belə insanlardan bırsiz.

Məhəbbət xanım haqqında düşündükcə gözlərimin önündə:

Çətinliklərin öhdəsindən səbirlə gələn qayğıkeş müəllim, döyümlü ailə başçısı, fədakar ana, mehriban qayınana, əvəzsiz nənə, yüksək intellekdə malik ziyanlı, nüfuzlu hüquqşunas alim, təmkinli, qururlu, gözəl, çox cəzibədar, şirin bir xanım canlanır.

O zaman məni belə bir sual düşündürür: Bu taledirmi, yoxsa özünün mükəmməl statusunu yaratmaq bacarığıdırımı?

Onun ömür yoluna səyahət et-sək görərik ki, bu qazanılmış nailiyətləri tekçə tale ilə bağlamaq olmaz, çünkü bu titulların arxasında ağır zəhmət, yuxusuz gecələr, iztirablı elmi axtarışlar, eyni zamanda insanın seçim bacarığı durur.

Həyat nə qədər kəşməkəşliosa da qaranlıqla işiq bir-birini əvəz et-sə də, uğursuzluqlar müvəffəqiyətlərlə növbələşsə də son nəticədə iradəli, ezmkar, fədakar insanlar öz layiqli yerlərini tuturlar.

Mən bu qeydlərimdə elmdə və pedaqoji fəaliyyətdə öz dəst-xətti

olan, müdrik bir alimin yaradıcılığından bəhs etməye cürət etmədim. Sizin tədqiqat işlərinizə, elmi məqalələrinizə, kitablarınıza gənc tədqiqatçı hüquqşunaslar, tələbələr müräciət edərək faydalanaçaqlar.

Mən yalnız Sizin mənəvi dəyərlərinizdən bəhs etməyə çalışdım.

Düzgünülük, səmimilik insan mənəviyyatının ən yüksək göstəricisidir.

Gözəl ünsiyyət qurmaq qabiliyyəti, davranışınızdakı yüksək etika, sadəlik, səmimilik, alicənablıq, yüksək daxili mədəniyyət, malik olduğu nuz umum böşəri mənəvi dəyərlər Sizi yüz illərlə "Xatirələrdə yaşamaq xoşbəxtliyi" nəsib edəcək!

Elmdə və pedaqoji fəaliyyətində öz sözünü demiş, bilik və elmi hə-

yat amalı seçmiş, habelə ömrünü genç alımların, genç hüquqşunaslarının hazırlanmasına, təlim-tərbiyəsinə, elm və təhsilin inkişafına həsr etmiş ziyanlı alime nə arzu edərdim. Siz arzuladığınız, qarşınıza qoyduğunuz hər şeye nail olmusunuz.

Elə bu yerdə ağlıma belə fikir geldi: Mən size bu menali ömrünüzü yenidən başlanması arzu edirəm. Professor Əli Abbasovun dediyi kimi: "Axı 60 o yaşıdı ki, ömür yenidən başlanır".

Ulu Tanrı sizi qorusun!

**Nərmin Baxşiyeva,
BDU-nun Hüquq fakultəsinin
Mülki hüquq kafedrasının müəllimi
hüquq üzrə fəlsəfə doktoru**

Ad gününüz mübarək, professor!

1996-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin bakalavriat pilləsinə daxil olmuşam. O zaman Məhəbbət Dəmirçiyeva fakültənin gənc və perspektivli müəllimlərindən idi, Mülki prosessual hüquq fənnini tədris edirdi. 2000-ci ildə bakalavriat təhsilimi başa vurduqda, diplom işi bölgüsündə Məhəbbət xanımın çalışdığı kafedraya düşdüm. Mövzum "Mülki prosessual hüququn

sında aldığım üçün, Məhəbbət xanımla səx ünsiyətdə olmurdu. Amma bir elqizim kimi, onun elmi fəaliyyətdə əldə etdiyi uğurlardan yan qurur duydum.

Artıq bə neçə ildir M.Dəmirçiyeva BDU-nun Mülki hüquq kafedrasının müdürüdür. Göründüyü kimi, Məhəbbət Dəmirçiyeva elmi-praktik fəaliyyətində daim yüksələn xətt üzrə irəliləmişdir. Ümid edirəm ki, yaxın bir

mənbələri" idi. Diplom işimin müdafisi günü bildim ki, resenzi Məhəbbət xanımdır. Yaxşı xatırlayıram, araşdırımla bağlı yazdığını qisa və dolğun resenziyada həm fəaliyyətimə müsbət qiymət vermiş, həm də məsələyə incə tənqidle yanaşmışdı. Olduqca peşəkar, eyni zamanda, stimulyativ yanaşma idi. Resenziyanı diqqətlə dinlədikdən sonra, məndə mövzunu yenidən işləmək həvəsi oyanmışdı. Amma məlum olduğu kimi, bu artıq mümkün deyildi. Bakalavriati bitirdikdən sonra, əmək fəaliyyətimlə əlaqədar, uzun müddət universitetdən ayrılmalı oldum. 2008-ci ildə Hüquq fakültəsinin magistratura pilləsinə qəbul oldum. O vaxt M.Dəmirçiyeva artıq hüquq elmləri doktoru idi. Magistr təhsilimi Cinayət prosessual hüquq kafedra-

müddətdə, o, elmi fəaliyyətində da-ha da irəli gedəcək.

Bu fikirlərimi Məhəbbət xanımın 60 illik yubileyi ilə bağlı deyirəm. Amma bilmirəm ona bu yaşı vermək

olar, ya yox. Göz dəyməsin, Məhəbbət xanım 21 il qabaq gördüğüm gəncliyini və gözəlliyyini olduğu kimi qoruya bilib. Bu, həm də Tanrının ona verdiyi ən bəylik vergidir.

Sevimli müəlliməm professor Məhəbbət Dəmirçiyevanı yeni yaşı münasibətə səmimiyyətlə təbrik edirəm! Ona uzun ömür və can sağlığı, elmi və əmək fəaliyyətində yeni uğurlar diləyirəm! Arzu edirəm ki, Məhəbbət xanım bundan sonrakı ad günlərinin, yubileylərini də, şərəfli xidmətlərini yad etməklə qeyd eləsin. Ad gününüz mübarək, professor!

*Hörmətlə,
Cabbar Bayramov*

Məhəbbət - bu sözün özündə bir lətəfət, təravət, zəriflik, incəlik ülviyyət, səmimiyyət, gözəllik, məhəbbət var. Adam bu adı eşidəndə istər-istəməz gözünün önündə gözəl bir varlıq canlanır. Ancaq bu adı daşyanın şəxsiyyəti bu sadalanaları tamamlayanda, bu adla vəhdət təşkil edəndə daha gözəl olur, daha dolğun olur, yeni əsil məhəbbət onda yaranır, onda dünyaya gəlir.

Mənim tələbə yoldaşım Məhəbbət xanım məhz belə insanlardandır, belə şəxsiyyətdir, belə qızdır, belə anadır, belə alimdir. Onun bu gunkü adı, sanı, insanlar arasında, qohum-əqraba arasındada, tələbə yoldaqşları arasında qazandığı ad-san, hörmət, nüfuz, cəmiyyətdə tutduğu mövqeyi, vəzifəsi, elmi dərəcəsi, nailiyyətləri, mükafatları, ailədə yaratdığı av-hava bunu deməyə tam əsas verir.

Mən Məhəbbəti 1976-ci ildə BDU-nin hüquq fakultəsinə daxil olandan sonra, yəni həmin ilin sentyabr ayında, dərsler başlayanda tanışdım. Bizimlə 8 qız oxuyurdu. Qızlarımızın hamısı gözəl idi. Oğlanların hərəsi

Bizim Məhəbbət

birini sevdidi. Ailə quranlar da oldu. Mənim də qrupumuzda sevdiyim var idi. Artıq illər ötüb, yəqin ki, bu etirafı heç kim mənə irad tutmaz

02 sentyabr 1981-ci ildə BDU-nin keçmiş rektoru, rəhmətlik Faiq Bağırdanın kabinetinin yanındaki otaqdan diplom aldığımız vaxt gördüyümdü, həmin vaxtdan bu güne kimi onu görməmişəm. Bax bu şeirdəki yeddi bacının biri də Məhəbbətdir. Nə isə Qızlarımızın hamısı gözəl idi, hamısı zəngin mənəviyyatlı idi, ancaq Məhəbbətin özünəməxsus gözəlliyi, özünəməxsus xüsusiyyətləri, xasiyyətləri, xarkteri, gözəl cəhətləri var idi. Məhz bunların hamısının cəmi onu istəniləsi, seviləsi, hörmət qoyulası bir qız, bir insana çevirmişdi və onu oğlanlarımızın demək olar ki, əksəriyyətinə sevdirmişdi. Ancaq qismət tələbə yoldaşımız, qardaşımız Bəhruzun imiş. Allah Bəhruzə rəhmət eləsin, bu gün oğlanları Həbib, Tural onun yolunu davam etdirilər, analarına dayaqdırılar.

Etiraf edim ki, Məhəbbət mənim məhəbbətimə oxşayırı. Hətta bu oxşarıqla bağlı məzəli bir əhvalat da baş verib.

Məhəbbətlə rəhmətlik Bəhruz universiteti qurtarandan soqra təyinatla Türkmenstanaya göndərildiyindən uzun müddət onu görə bilməmişdim. İllerin ayrılığından sonra, tələbə yoldaşlarımın birinin övladının xeyir işində qəflətən məclisə gələn bir qız, daha dorusu mənim məhəbbətim biz tələbə yoldaşları olan stola yaxınlaşdı və hamidan qabaq, özü də ürkəklə, sevincə, mənə yaxınlaşıb, mənimlə elə öpüşüb, görüşdü ki, mən tamam çəşdim, özümü itirdim, güclə stula otura bildim, nə hala düşdüyümü görüb, ətrafdakılar çəq qalmışdır. Ürəyimdə dedim: «Ay Allah bu nə möcüzədir, həmişə məndən qəçan, məni bir dəfə də olsun xoş dindirməyən qız, indi mənimlə belə görüşdür?» Mənim bu vəziyyətimi görən həmin qız əvvəlcə güldü, sonra dedi: «Ə-də, məni tanımadın, Məhəbbətəm ey, Məhəbbət». Demə mən səhv salmışam. Ondan sonra güclə özümə gəldim.

Elə görünməsin ki, mən Məhəbbəti ona oxşadıçına görə çox isteyirəm, çox tərifləyirəm. Qətiyyən yox, o, buna la-yiqdir, qarabağlılar demişkən «Allah var adamın başı üstə, yaxşı adamdır».

Məhəbbət tələbelik illərində təkcə oğlanları yandırıb-yaxmaqla məşğul olmurdu, bu ondan asılı məsələ deyildi. Bu gözəlliyi Allah Təalə vermişdi ona,

özü isə öz mədəniyyəti, mənəviyyatı, qabiliyyəti, özünəməxsus danışığı, ərafatları ilə hamının hörmətini qazanmışdı, özünü ətrafindakılara, onu tanıyanlara, bütün insanlara sevdirmişdi. Məhəbbət həm bir tələbə kimi dərslərini yaxşı oxuyurdu, həm də fakultənin, universitetin ictimai işlərində fəal iştirak edirdi. Nəinki tələbə yoldaşları, hətta universitetin və fakultə rəhbərliyinin, müəllimlərin, ümumiyyətlə bütün pedoqoji kollektivin ona böyük hörməti var idi. Yaxşı yadımdadır, bir dəfə universitetin binasında, öz fakultəmiz yerləşən mərtəbənin kordorunda kollektiv şəkil çəkdirirdik. Bu vaxt hörmətli professor Qara Memmədov yanımızdan keçirdi. Hamı dedi ki, Qara müəllimi dəvət edək, bizimlə şəkil çəkdirsin, lakin heç kim ürək eləmədi. Məhəbbət Qara müəllimə yaxınlaşıb, nəzakətlə qoluna girdi və dedi ki, Qara müəllim, xahiş edirəm bizimlə bir şəkil çəkdirəsiniz. Qara müəllim razılaşdı və qayıtdı ki, bunun imtahana dəxli yoxdu ha. Biz ürəkdən güldük.

Onu da qeyd edim ki, Məhəbbət öz Qazax ləhcələrində danışmaqdan zövq alırdı, elə danışırkı ki, onun danışığı ətrafdakılara da xoş gəlirdi, müsbət təsir edirdi. Məhəbbət bu gün də həmin ləhcəni sevə-sevə işlədir, elə bilirsən ki, Qazax qatarından indicə düşüb. Bu onun sadəliyinin, vətənə, elə-obaya, yurda bağlılığını daha bir təzahürürdür.

Artıq illər ötüb, hamımız yaşa dolmuşuq, mən 60 yaşı adlamışam, bu gün-sabah Məhəbbət də 60 yaşı haxlayır, lakin o, yənə də həmin təravətini, həmin gözəlliyini, həmin qabiliyyətini, həmin nəzakətini, həmin sadəliyini, həmin insanlığını saxlayır, saxlamağı bacarır, hələ üstəlik bir az da artırıb. Mən onu qarşidan gələn yubiley yaşı münasibətlə təbrik edirəm, ona canşağılığı, uzun və mənalı ömür, ailə səadəti, işlərində uğurlar arzulayıram. Arzu edirəm ki, balaları, nəvələri, nəticələri, ürəyi istədiyi ən yaxın dostları, ən yaxınları ilə bir yerdə 100 yaşı qeyd etsin. Mənim bacım, mənim tələbə yoldaşım, mənim canım-ciyərim, səni bağırıma basıram, öpürəm, bir daha səni özümün və tələbə yoldaşlarımın adından təbrik edirəm.

**Musa Əliyev (Musa Çəmənli)
təqəüddə olan polis polkovniki, şair,
Yazıcılar Birliyinin üzvü**

İlkliyi qazanmış insan

Bölgələr arasında Qazax mahalı sazin-sözün beşiyi kimi tanınır. Bununla yanaşı, həm də şairlər yurdudu, alimlər məskəni kimi də türk dünyasında məshhurdur. Qazaxlılar kişili-qadını tarixə adlarını ilkinliyilə yazdırılmış şəxsiyyətləri ilə qürur duyurlar.

1891-ci ildə Qazağın Qıraq Salahlı kəndində doğulmuş Fərrux ağa Qayıbov ilk azerbaycanlı herbi təyyarəçi olmuşdur. Nigarxanım Şıxlinskaya da ilk herbi şəfqət bacısı olmuşdur. Xədice Qayıbova ilk incəsənət xadımı ve ilk pianoçu qadın adını qazanaraq adını ilkler siyahısına salmışdır. Fatma Vəkilova da Qazax mahalı üçün qürur-verici qadınlarımızdan olaraq professor, geologiya-mineralogiya elmləri doktoru olmuşdur. Dahi Səməd Vurğun ilk Xalq şairi adını qazanmışdır. Qazax mahalının tanınmış ziyalıları içərisində ilkliyi qazanmış ziyalılarımızdan biri də professor Məhəbbət Dəmirçiyevdir. Məhəbbət xanım Azerbaycan xanımının mənəvi zənginliyinin çoxcizgili parlaq obrazını özündə ziyalılığı ilə canlandıraraq xanım-xatın şəxsiyyəti olan bir qadındır.

Bu gün dünyada qloballaşma şe-

raitində gender məsələləri qabarıq şəkildə verilməkdədir. Gender bərabərliyi hərzaman aktual olaraq da qalacaqdır. Lakin nə qədər bərabər hüquqlu olsaq da, Azərbaycan milli-mənəvi dəyərləri heç zaman dəyərdən düşməyəcək. Ele bu səbəbdən də alim qadın olmaq, alim kişi olmaqdan çox-çox çəttindir. Çünkü məhəbbətlə qurulan dünyanın baş qəhrəmanı qadındır - gözəl qadın. Qadın anadır, qadın sevgiliidir, qadın ince, mədəni, saf, çiçək qədər lətafətlı zərif bir məxluqdur ki, bütün sevgisini, varlığını, mənəviyyatını sevdiyi həyat yoldaşına və övladlarına fədə edir. Bununla yanaşı, həm də elm

yolunda can qoyursa, professor adını qazanmayı bacarırsa, onda bu, ikiqat fədakarlıqdır. Professor Məhəbbət Dəmirçiyeva hüquq elmləri doktoru elmi dərəcəsi alan ilk qadınlarımızdanıdır. O bu adı qazanana qədər çox çətin, kəşməkeşli yollardan keçib və bu gün qarşımızda ilkliyi qazanmış qadın kimi qürurla dayanır.

Hər kəs doğulur və bir müddətdən sonra bu dünyadan köç edir. Bəzi insanlar isə cisməni öldükdən sonra da yaşamağı bacarı. Bu, əsl yaşamaqdır. Hər adama nəsib olmur belə yaşamaq. Adını tarixə yazarların sırasında,

da, hər zaman yaşayacaq insanların arasında bu gün Məhəbbət Dəmirçiyeva da var. Bu insanı, dəyərli alimi ya-xından tanıdığım üçün mən də bəxtiyaram. Məhəbbət xanımın 60 illik yubileyini təbrik edənlərə qoşularaq: Nil çayı hec vaxt qurumadığı kimi qəlbiniz həmişə axarlı olsun, ulduzların sayı olmadığı kimi, hörmətinizin də ulduzlar qədər olmasını, Günəş tək olduğu üçün yalqızlıqdə Günəşə bənzəməyi, məhəbbətinizin isə torpaq qədər davamlı olmasını dileyirəm.

*İlhamə Qəsəbova,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru*

Çox hörmətli, dəyərli ziyalımız Məhəbbət xanım, sizi 60 illik yubileyiniz münasibəti ilə təbrik edir, ömrünüzün bundan sonrakı illərinə sağlam canla, ürəyinizin böyüklüyünə, saflığına görə yaşamağınızı dileyirəm. Siz uşaqpənd-böyüyə hər kəsin sevimlisiz. Sizi çox sevirik. Bir daha uca Tanrıdan sizə can sağlığı, uzun ömür, yaşadığınız kimi mənalı və hökmü ömür arzulayıram.

*Gülnar İsrafilova,
rejissor*

Bizi böyük bir elat doğmaliğı biraşdırır

Avey dağının eteklərin-də, sehirlili Damcılı bula-ğının laylasında yaşa-yıb, böyüyən bir elin, elatin hüquqşunas qız-zından söz açacam.Qı-sa həcmli bu yazım-daOnun-Məhəbbət Də-mirçiyevanın haqqında ən gözəl sözləri seçib yazmaq istəyirəm!

Ona görə ki, O, Qazağın Daş Salahlı kəndində ən əlaçı məktəblilərdən biri idi. Kom-somol Komite katibi kimi Daş Salahlı 1 sayılı orta məktəbinin ən fəal şagirdlərindən biri idi. Məhəbbət o elin, obanın həm də ən suyuşırın, dilli-dilaver qızlarından biri idi. Yaşadı-ğı kənddən o dövr üçün yeganə univer-sitet olan Azerbaycan Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinə qəbul olan ən azsaylı abituriyentlərdən biri kimi seçil-di.Eyni orta məktəbdə mən 3-cü, 4-cü sinifdə oxuyanda, O yuxarı siniflərdə oxuyurdu. Yadımda həm də ən çox məktəb tədbirləri aparan yuxarısinif şagirdi kimi qalib.

Bu “ən” qüvvətləndirici ədati Mə-həbbət Dəmirçiyevanı bu qayda ilə müşayət edərək, nəhayət, Onun Mülkü Hüquq sahəsində ən birinci qadın elmlər doktoru olması ilə zir-və nöqtəsinə çatdı. Yəqin çoxları fərqinə varıb, Mə-həbbət xanım bu titulu çox bəyənir:Mülkü Hüquq sahə-sində ən birinci qadın elmlər doktoru, professor. Haq-qı da var, bu ad asan qaza-nılmır.Məhəbbət Dəmirçiyeva bu adı qazanıb! Hələ ar-zusunda olduğu neçə-neçə adları, titulları qazanmağı arzu edirəm, əzizim Məhəbbət xanıma.

Üstəlik Məhəbbət Də-mirçiyeva mənim ən tanınan, lakin Bakıya gəldikdən sonra ən gec tapıb görüşdü-yüm yerlimdir. (hətta Mə-

həbbət xanım bu görüşün şərəfinə sonradan bir xəngəl qonaqlığı da verdi:)))

Təxminən 10 min nəfərə yaxınə-halinin yaşadığı Daş Salahlı kəndində belə seçilən heç də asan iş deyil. “Benderler” deyə tanınan daşsalahlılärin alımları, yazarları, qədim-klassik aşıqları, qəhrəmanları, pəhləvanları həmişə adlı-sanlı olub. Bu yurdun çox qədim də tarixi var. Azıx mağarasın-

dan sonra Azerbaycan ərazisində ikin-ci ən qədim yaşayış məskəni olan məşhur Damcılı mağarası, Aveydağın zirvəsində yerləşən yeddinci əsrə aid qədim məbed, ən qədim insan məken-ləri olan Aveydağ mağaraları, su bəndləri, ovdanlar, müdafiə divarları və di-gər tikililər bu kəndin çox qədim tarixindən xəbər verməklə bərabər, burada yaşayan insanların köklü, soylu elat olduğundan xəbər verir. Və Məhəbbət Dəmirçiyeva bu kəndin dəmirçiyevlər nəslindən, soyundan olan tanınan, sevilən bir xanımdır. Bəzən məndən so-ruşurlar ki, biz bacıyıq, ya çox yaxın qohumuz? Deyirəm mənim atamın adı Dəmirçidir, onun isə soyadı Dəmirçiyeva. Bizi böyük bir elat doğmaliğı bi-reşdirir.

Onu da deyim ki,hüquq elmləri doktoru, professor Məhəbbət Dəmirçiyeva Bakı Dövlət Universitetinin ən az sayda qadın kafedra müdirlərindən biridir. O neçə illərdir Hüquq fakültəsinin Mülkü hüquq kafedrasına rəhbərlik edir.

Məhəbbət Dəmirçiyeva haqqında ən gözəl sözləri yazmaq istəyirdim, ən dəqiq faktları yazdım...Məndə belə-dir...Yazı özü necə alındısa...

Əzizim Məhəbbət xanıma ən gözəl arzularımı ünvanlayıram və Ona bundan sonra da ən gözəl günlər qismət olsun deyirəm!

Natəvan Dəmirçioğlu
Yazıçı, filo.f. d., ABR-in şöbə müdürü,
BDU-nun müəllimi

İKİ DAMLA GÖZ YAŞI

Həmişə üzündə təbəssüm olan dahi Dədə Ədalət dünya-ya gələndə də elə beləmi səssiz ağla-mışdı. Lap axrınçı gün gözündən düşən iki damla yaşın necə sirri vardı gö-rəsən? Sazısazın başını qulağına, yarısın ürəyinin üstünə qo-yub caldığı bir güla-ğına tutub caldığı “Yaniq Kərəmini” “Dilqəmi Ruhanini mi”, “Ağlama qızım” - Bəhmən Vətənoğlu ilə hər yerindən su əvəzinə qan axan Kəlbəcərini-mi ya da elini obasını,obasını-nın hər küçəsinimi xatırladı?

Həmişə məclislərin bütün türk dünyasının nə gədər saz tanıyan ölkə varsa hamısında sazi sözü ilə insanlara sevib sevilmək öyrətdiyi o xatirələr düşdü yadına?

Ürəyinin səsi iləsazın simlərindən axan ahuzarımı?

Atamın yaxın dostu olan Aşiq Ədalət mənə qardaşım qızı deyərdi. Atamdan danışardı, onun cox xeyri-yəci bir kişi olduğunu, restoranlarda hesab verdiyini, bizim evdə bütün məclislərimiz belə Dədə Ədalətsiz

olmadığını xatirələrini inci kimi şeyrlə deyərdi. Son vaxtlarda lap tez-tez görüşərdik. Atamdan cox danışardı, buda məni daha cox sevindirirdi.

A qardaşım qızı, sənin atan mənim qardaşım Daş Salahlidi sayılıb secilən kişilərdən olmuşdu dedi bir dəfə. Dədə Ədalət hər sözü şerlə deyərdi və şerinin hər bəndi bir əsər idi, insanı dərin düşüncələrə aparırdı.

İnsanın adı cox vaxt onu xasiyyəti ilə bütövləşdirir. Dədə Ədalət elə ədalət simvolu kimi dünyadan küsüb getdi, bu küskünluyun sirri 2 damla göz yaşında qaldı. Bunu hec kim bilmədi. Sazın kralı Dədə Ədaletin sazi-

nın dili ilə desək saz da birdir el icində hörmətdə. Rahat yat ədalət simvolu Dədə Ədalət. El içində hörmətin səni daqlara qaldırı və hec vaxt bu el oba səni dağdan enməyə qoymaz. Nəvəlinə, nəvələrdə öz nəvələrinə sənin sənətini dastan kimi, nağıl ki-mi, bayatı kimi, nağıl kimi, ləyaqə ki-mi söyləyəcək.

Biri vardi, biri yox, bir Dədə Ədalət vardi....

RUHUN ŞAD OLSUN....

**BDU, Hüquq fakültəsi,
Mülki hüquq kafedrasının müdürü
Prof. M.D. Dəmirçiyeva**

60 illik ömrün xoş anları...

Təsisçi: "Qazax" Xeyriyyə Cəmiyyəti
Baş redaktor: Osman ƏNVƏROĞLU

Xüsusi buraxılışın redaktoru:
Yusif ALIYEV

"Turan" kommersiya bankı
VÖEN 140050829
M/H 1371383, Kod 507462

"Qazax" Xeyriyyə İctimai Birliyi.
Xüsusi buraxılış "OKA-Ofset" mətbəəsində
çap olunmuşdur. Direktor: Fərman Qaramanlı

Qəzet Azərbaycan Respublikası Mətbuat və
İnformasiya Nazirliyində qeydə alınmışdır.

Lisenziya № V261
İndeks: 66975
Tiraj: 500

Qəzet 1994-cü ilin mayından çıxır